

KARABÜK İL SANAYİ DURUM RAPORU 2020

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
Karabük Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü

KARABÜK İL SANAYİ DURUM RAPORU 2020

Hazırlayanlar

Rabia ALGI Elektrik Elektronik Mühendisi
Emre Ömer TUNCAY Makine Mühendisi

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
Karabük Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü

Bu rapordaki verilerin önemli bölümü kaynaklarında da belirtildiği gibi Bakanlığımızın ilgili birimleri ile bağı kurum ve kuruluşlarının ürettiği verilerdir; bu verilerin doğruluk ve güvenilirliği Bakanlığımızın ilgili birimleri ile bağı kurum ve kuruluşların sorumluluğundadır. Sanayi ile ilgisi olduğu için raporda yer verilen ve veriyi üreten diğer yetkili kurum-kuruluşlardan alınan verilerin doğruluk ve güvenilirliği ise kaynaklarında belirtilmiş olan veriyi üreten kuruluşların sorumluluğundadır.

İÇİNDEKİLER

78	KARABÜK	1
78.1	İL GENEL BİLGİLERİ	1
78.2	İL SANAYİ YAPISI	3
78.2.1	İL Sanayinin Gelişimi	3
78.2.2	İL Sanayindeki Büyüklükler	6
78.2.2.1	İL Gayrisafı Yurt İçi Hasılası	6
78.2.2.2	Ölçek Dağılımı	8
78.2.2.3	İL Sanayinin İlçelere Dağılımı	9
78.2.2.4	Sektörel Dağılım	9
78.2.2.5	Çalışan Sayısı	11
78.2.3	İL Sanayi Genel Değerlendirme	12
78.2.3.1	İL Sanayi Kümelenme Analizi	13
78.2.3.2	İL İmalat Sanayinin Teknoloji Düzeyi	16
78.2.4	İL Sanayinin Enerji Görünümü	16
78.3	İL SANAYİNDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI	20
78.3.1	Teşvik Belgesi Kapsamında Yapılan Sanayi Yatırımlarının Sektörel Dağılımı	20
78.3.2	İldeki Yatırımlarının Özellikleri	21
78.3.3	İldeki potansiyel yatırım alanları	21
78.4	SANAYİ ALANLARI	22
78.4.1	Organize Sanayi Bölgeleri	22
78.4.1.1	Altyapı İnşaatı Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri	23
78.4.1.2	Altyapı İnşaatı Devam Eden Organize Sanayi Bölgeleri	23
78.4.1.3	Yatırım Programında Yer Almayan Organize Sanayi Bölgesi Projeleri	23
78.4.2	Sanayi Siteleri	24
78.4.2.1	Altyapı İnşaatı Tamamlanan Sanayi Siteleri	24
78.4.2.2	Altyapı İnşaatı Devam Eden Sanayi Siteleri	24
78.4.2.3	Yatırım Programında Yer Almayan Sanayi Sitesi Projeleri	24
78.4.3	Endüstri Bölgeleri	24
78.4.4	Serbest Bölgeler	24
78.5	TEKNOLOJİK DÖNÜŞÜM FAALİYETLERİ	25
78.5.1	Ar-Ge ve Yenilik Faaliyetleri	25
78.5.2	Fikri Mülkiyet Hakları	26
78.6	BAKANLIĞIMIZ TARAFINDAN SAĞLANAN DESTEKLER	27
78.6.1	Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğüne Sağlanan Destekler	27
78.6.2	Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğüne Sağlanan Destekler	30
78.6.2.1	Kalkınma Ajansları Aracılığıyla Kullanılan Destekler	33
78.6.3	KOSGEB Tarafından Sağlanan Destekler	34
78.6.4	TÜBİTAK Tarafından Sağlanan Destekler	36

78.7	İL DIŞ TİCARET YAPISI	38
78.7.1	İL Dış Ticaretinin Gelişimi	38
78.7.2	İL Dış Ticaretinin Ülkelere Göre Dağılımı	39
78.7.3	İL Dış Ticaretinin Sektörel Dağılımı.....	42
78.7.4	İL İmalat Sanayi Dış Ticaretinin Teknoloji Düzeyi	47
78.7.5	İL Dış Ticaretinin Rekabet Gücü	48
78.8	İL SANAYİNİN SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ.....	51
78.8.1	Altyapı	51
78.8.1.1	Ulaşım Altyapısı	51
78.8.1.2	Enerji Altyapısı	51
78.8.1.3	Sanayi Bölgelerinin Altyapısı	51
78.8.2	Kentleşme –İmar Sorunları	52
78.8.3	Çevre Sorunları	52
78.8.4	İşgücü.....	54
78.8.4.1	İşgücü Kaynakları	54
78.8.4.2	Mesleki Eğitim	55
78.8.4.3	İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları	55
78.8.5	Girdi Temini	56
78.8.6	Finansman Sorunları	57
78.8.7	Üniversite - Sanayi İşbirliği	57
78.8.8	Ar-Ge ve Ürün Geliştirme	58
78.8.9	Pazar ve Rekabet Sorunları	58

78 KARABÜK

78.1 İL GENEL BİLGİLERİ

Karabük İli Temel Göstergeleri

Göstergeler	Değer	Türkiye içindeki payı (%)	İl sıralaması
İl alanı (km ²)	4.142	0,53	71
Nüfus (2020)	243.614	0,29	68
Nüfus artış hızı (binde) (2019/2020)	-19,69		78
Nüfus yoğunluğu (kişi/km ²) (2020)	59		46
Çalışma çağındaki nüfus (15-64 yaş) (2020)	169.524	0,30	68
Genç nüfus (15-24 yaş) (2020)	41.395	0,32	66
Toplam aktif sigortalı sayısı (2020)	61.683	0,26	64
Zorunlu sigortalı sayısı (4/a) (2020)	36.960	0,24	61
Sanayi (05→35-09-33) zorunlu sigortalı sayısı (4/a) (2020)	13.747	0,33	50
Cari fiyatlarla gayri safi yurtiçi hasıla (GSYH) (Bin TL) (2020)	11.097.541	0,22	65
Cari fiyatlarla sanayi GSYH (BCDE) (Bin TL) (2020)	2.974.152	0,26	49
Cari fiyatlarla imalat GSYH (C) (Bin TL) (2020)	2.746.443	0,28	40
Kişi başına GSYH (USD) (2020)	6.407		39
İhracat (Bin USD) (2020)	414.947	0,24	28
İthalat (Bin USD) (2020)	615.593	0,28	23
Dış ticaret dengesi (Bin USD) (2020)	-200.646		73
İhracatın ithalatı karşılama oranı (%) (2020)	67,41		72
Toplam mevduat (Milyon TL) (2020)	5.305	0,16	50
Toplam kredi (Milyon TL) (2020)	6.154	0,19	53
Kredi/mevduat (%) (2020)	116,01		44
Teşvik belgesi sayısı (adet) (2020)	17	0,16	74
Teşvik belgesi sabit yatırım tutarı (Milyon TL) (2020)	414	0,16	62

Kaynak: <https://www.harita.gov.tr/homedir-assets/images/files/xls.svg>, erişim tarihi: 01.07.2021

<https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59>, erişim tarihi:01.08.2021

<https://www.sanayi.gov.tr/istatistikler/yatirim-istatistikleri/> rapor tarihi 20.06.2021

Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), 09.08.2021 tarihinde kurumdan temin edilen veriler.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK).

Karabük İli Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Sonuçları

	2011	2017
SEGE sırası	28	22
SEGE endeks değeri	0,2916	0,513
Gelişmişlik kademesi*	3	2

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı, İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması (SEGE-2011)
Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü, İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması
Araştırması SEGE-2017

* 6 gelişmişlik kademesi vardır.

Karabük İli İlçelerinin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Sonuçları (2017)

İlçe	970 ilçe içinde gelişmişlik sırası	İl içindeki sıralama	Gelişmişlik kademesi *
Merkez	104	1	2
Safranbolu	180	2	2
Eskipazar	538	3	4
Yenice	596	4	4
Ovacık	687	5	5
Eflani	785	6	5

Kaynak: Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü, İlçelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması 2017
(İlçe SEGE-2017)

* 6 gelişmişlik kademesi vardır.

SEGE-2011 sonuçlarına göre 81 il arasında 28. sırada olan il, SEGE-2017 sonuçlarına göre 22. sıraya yükselmiştir. İlçe SEGE-2017 sonuçlarına göre Karabük'ün 6 ilçesinden 2'si ikinci, 2'si dördüncü 2'si beşinci gelişmişlik kademesindedir.

78.2 İL SANAYİ YAPISI

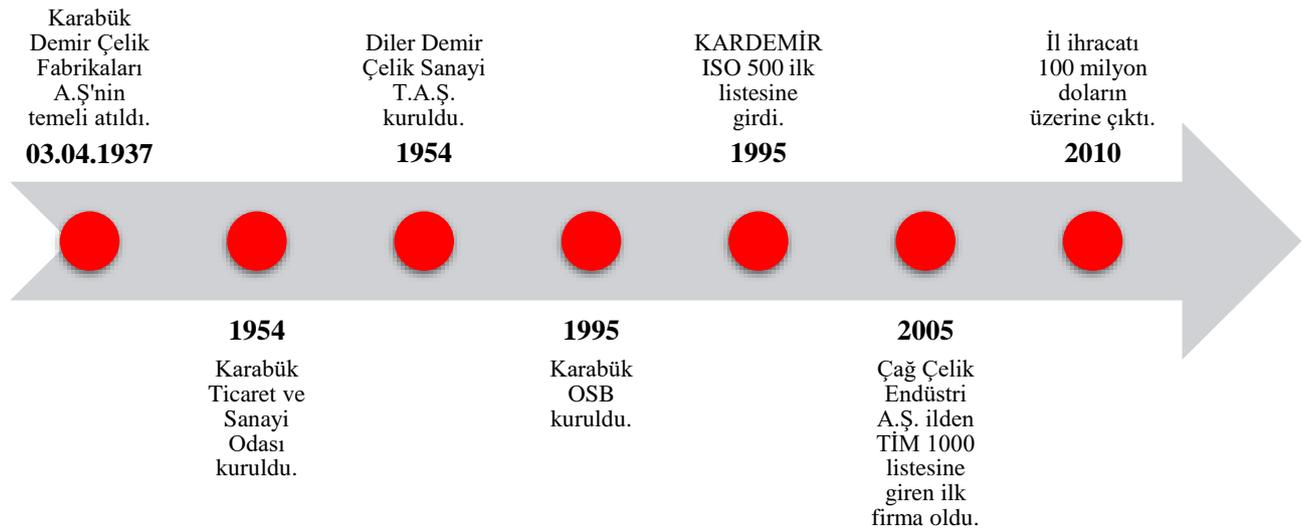
78.2.1 İl Sanayinin Gelişimi

Karabük'teki ilk kamu sanayi tesisi ve Türkiye'nin ilk entegre demir çelik fabrikası olan Karabük Demir Çelik Fabrikaları A.Ş.'nin temeli 3 Nisan 1937 tarihinde atılmış; 9 Eylül 1939'da üretime geçilmiştir. İldeki ilk büyük ölçekli tesis olan Karabük Demir Çelik Fabrikaları A.Ş. özelleştirme kapsamına alınarak 17 Şubat 1995 tarihinde kuruluşu tamamlanan KARDEMİR Karabük Demir Çelik Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ne devredilmiştir. KARDEMİR sayesinde ilde yeni istihdam alanları oluşmuş ve demir-çelik sektöründe faaliyet gösteren firmalara girdi sağlayarak sektörün gelişmesine katkısı olmuştur ve katkı sağlamaya devam etmektedir.

Eskipazar ilçesinde 1945 yılında kurulan Orman Ürünleri Sanayi (ORÜS) 1997 yılında özelleştirilmiş olup, faaliyetine devam etmemektedir. Yenice ilçesinde bulunan ORÜS ise 1955 yılında kurulmuştur. 1997 yılında özelleştirilen tesis YORÜS (Yenice Orman Ürünleri Sanayi) olarak faaliyetine devam etmektedir.

Kamu sanayi tesislerinin il sanayisine istihdamı artırması ve yan sektörleri geliştirmesi açısından oldukça olumlu etkileri olmuştur.

İl Sanayinin Kilometre Taşları

Kaynaklar:

TÜİK Dış Ticaret İstatistikleri

https://www.kardemir.com/kilometre_taslari

<https://www.iso500.org.tr/500-buyuk-sanayi-kurulusu/2020/> , erişim tarihi: 10.09.2021

<https://www.tim.org.tr/tr/raporlar-ilk-1000-ihracatci-arastirmasi> , erişim tarihi: 10.09.2021

İlk özel sanayi tesisi Diler Demir Çelik Sanayi ve Ticaret A.Ş. 1954 yılında demir-çelik sektöründe kurulmuştur; faaliyetine Gebze Dilovası'nda devam etmektedir.

İlde yalnız bir yabancı sermayeli şirket vardır ve yatırımcı ülkesi Japonya'dır. İldeki yabancı sermayeli şirketin varlığı yeni istihdam alanlarının oluşmasıyla birlikte il sanayisinde ithalat ve ihracat konusunda doğrudan veya dolaylı olarak olumlu yönde katkıları olmuştur.

İstanbul Sanayi Odası (İSO) tarafından hazırlanan "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu (İSO 500)"¹ birinci listesinde Karabük ilinden yer alan ilk kuruluş; 1995 yılında, 66. sıradaki KARDEMİR Karabük Demir Çelik Sanayi ve Ticaret A.Ş. olmuştur. İlden 2020 yılında İSO 500 listelerinde yer alan kuruluşlar aşağıda verilmiştir.

İSO 500 Listelerinde Yer Alan Kuruluşlar (2020)

Liste	Kuruluşlar	2020 sıralaması	2019 sıralaması	Üretimden satışlar (net) (TL)
İlk 500 Büyük Kuruluş	KARDEMİR Karabük Demir Çelik Sanayi ve T.A.Ş.	25	26	7.302.244.812
	Mescier Demir Çelik Sanayi ve T.A.Ş.	131	225	1.926.342.087
	Çağ Çelik Demir ve Çelik Endüstri A.Ş.	373	332	784.618.888
İkinci 500 Büyük Kuruluş	Boskay Metal Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.	100	121	457.542.017
	Marzinc Marmara Geri Kazanım Sanayi ve T.A.Ş.	338	+	326.918.539
	Yolbulan Demir Sanayi ve T.A.Ş.	344	+	323.221.387
	Çelikoğlu Demir Çelik Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.	412	430	293.366.383

Kaynak: <https://www.iso500.org.tr/500-buyuk-sanayi-kurulusu/2020/> , erişim tarihi: 10.09.2021

(+): Listede kuruluşların bir önceki yıl sıralama bilgileri de yer almaktadır. Bu sıralamada bir önceki yıl İSO 1000'de yer almayan kuruluşlar ile bir önceki yıl bilgilerini açıklamayıp bu yıl bilgilerini açıklayan kuruluşlar (+) işareti ile gösterilmektedir.

Bu kuruluşların dışında 2020'de İSO İkinci 500'de 167. sırada yer alan Çelsantaş Çelik Mamülleri Sanayi ve T.A.Ş. 'de tesisi Karabük'te, ancak şirket merkezi İstanbul'da olan bir firmadır, önceki yıla göre listede 57 sıra yükselmiştir.

TÜİK verilerine göre Karabük ilinin ihracatı ilk kez 2010 yılında 100 milyon doların; 2013 yılında 250 milyon doların, 2017 yılında ise 300 milyon doların üzerine çıkmıştır. İlin 2020 yılındaki ihracatı 414,95 milyon dolardır. Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) tarafından hazırlanan "İlk 1000

¹ İlk kez 1968 yılında "100 Büyük Firma" olarak kamuoyuna açıklanmıştır. Her yıl bir önceki yıl verilerinin açıklandığı çalışmanın kapsamı 1978 yılında 300 kuruluş, 1981 yılında ise 500 kuruluş çıkarılmıştır. 1991 yılında "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasına ek olarak "İlk 500 Büyük Sanayi Kuruluşu"nu izleyen 325 Sanayi Kuruluşu" çalışması da hazırlanıp kamuoyunun bilgisine sunulmuştur. 1992-1997 yılları arasında "İlk 500 Büyük Sanayi Kuruluşu"nu izleyen 250 Sanayi Kuruluşu" olarak sürdürülen ek çalışmanın kapsamı 1998 yılında genişletilerek 500'e çıkarılmıştır. Hâlihazırda İSO500'ün ilk listesinin 1993'ten sonrası, İSO 500'ün ikinci listesinin ise 1997'den sonrası İSO 500 "web" sitesinde yer almaktadır. (<https://www.iso500.org.tr/iso-500-hakkinda/tarihce-ve-metodoloji/>).

İhracatçı Araştırması²” (TİM 1000) listesine, Karabük ilinden giren ilk firmanın unvanı Çağ Çelik Demir ve Çelik Endüstri A.Ş.’dir ve listeye 2005 yılında girmiştir. Karabük ilinden 2020 yılında TİM 1000 listesine giren firmalar ve sıralamaları aşağıda verilmiştir.

TİM 1000 Listesinde Yer Alan Firmalar (2020)

Firma unvanı	2020 genel sıralama	2019 genel sıralama	2020 ihracatı USD	İhracat değişimi (%)
Mescier Dış Ticaret Limited Şirketi	66	113	194.838.673,42	39,6
Boskay Metal Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.	346	327	51.817.685,68	-7,0
Işık Çelik Sanayi ve T.A.Ş.	444	524	43.327.091,50	12,0

Kaynak: <https://www.tim.org.tr/tr/raporlar-ilk-1000-ihracatci-arastirmasi> , erişim tarihi: 10.09.2021

Bu firmalar dışında 2020’de TİM 1000 listesinde ildeki büyük işletmelerden Çağ Çelik Demir ve Çelik Endüstri A.Ş. 217. sırada, Marzinc Dış Ticaret A.Ş. 416. sırada yer almıştır. Merkezleri İstanbul’da olan bu firmaların sıralamaları bir önceki yıla göre gerilemiştir.

İldeki ilk sanayi ve ticaret odası olan Karabük Ticaret ve Sanayi Odası 1954 yılında kurulmuştur. İlde 2 sanayi ve ticaret odası bulunmaktadır.

İldeki Sanayi ve Ticaret Odaları

SO / TSO unvanı	Kuruluş tarihi	Toplam üye sayısı
Karabük Ticaret ve Sanayi Odası	1954	1400
Safranbolu Ticaret ve Sanayi Odası	1967	787

Kaynak: Karabük Ticaret ve Sanayi Odası
Safranbolu Ticaret ve Sanayi Odası

Karabük küçük bir yerleşim yeri iken süratli bir şekilde sanayileşme ve eş zamanlı olarak kentleşme evresi geçirmiştir. Sosyal hayat bu gelişme çizgisi içerisinde şekillenmiştir. Karabük’ün sosyo-ekonomik yapısını oluşturan faktörlerin içinde en önemlisi demir-çelik işletmeleridir. Karabük’ün geçmişini ve bugününü belirleyen unsur da demir-çelik işletmeleridir. Sanayileşme ile birlikte çalışma hayatı da demir-çelik tesisleri ve yan kuruluşları ekseninde gelişmiştir. Ayrıca demir ticareti, nakliyecilik, orman işçiliği de önemli istihdam sahaları olmuştur. Kentin sosyo-ekonomik gelişiminde önem arz eden sanayi kollarından biri de tekstil ve konfeksiyon sektörüdür. Madencilik anlamında ilde önemli mermer rezervleri bulunmaktadır. Turizm olarak ise Karabük daha çok kültür turizminde gelişme göstermiştir. Özellikle Safranbolu ilçesi turizmin gelişmesinde önemli bir paya sahiptir.

² 2004 yılından beri yayımlanmaktadır (<https://www.tim.org.tr/tr/raporlar-ilk-1000-ihracatci-arastirmasi>).

78.2.2 İl Sanayindeki Büyüklükler

Karabük ilinde 2020 yılında 683,4 hektarı organize sanayi bölgesi (OSB), 33,4 hektarı sanayi sitesi (SS) ve 373 hektarı münferit alan olmak üzere toplam 1089,8 hektar sanayi alanı vardır.

Sanayi Sicil Bilgi Sistemi (SSBS) kayıtlarına göre Karabük ilinde 2020 yılında 34'ü OSB'lerde, 136'sı SS'lerde 222'si planlı sanayi bölgeleri dışında toplam 392 sanayi işletmesi vardır. Karabük ilinde 2020 yılında SSBS'ye 31 işletmenin kaydı yapılmış, 31 işletmenin kaydı iptal edilmiştir.

SSBS kayıtlarına göre Karabük ilinde 2020 yılında sanayide istihdam edilen toplam 14.791 kişinin 578'i (%3,91) madencilik, 14.167'i (%95,78) imalat, 46'sı (%0,31) enerji sektöründedir.

78.2.2.1 İl Gayrisafi Yurt İçi Hasılası

Karabük ilinin cari fiyatlarla sanayi GSYH'si 2015 yılında 1.296 milyon TL iken, 2020 yılında 2.974 milyon TL'ye yükselmiştir. 2015-2020 döneminde cari fiyatlarla il sanayi GSYH'si %129,47 artarken, ülke genelinde %147,76 olan cari fiyatlarla sanayi GSYH artışının gerisinde kalmıştır. Aynı dönemde ilin cari fiyatlarla imalat GSYH'si ise %130,51 artmış olup, ülke genelinde %145,94 olan artışın gerisinde kalmıştır.

İl sanayi GSYH'sinin, il toplam GSYH'si içindeki payı 2015'te %23,23 iken 2020'de %26,80 olmuştur. Sanayinin il GSYH'si içindeki payı dalgalanmakla birlikte artış eğilimindedir ve ülke ortalamasından yüksektir. İl imalat GSYH'sinin il toplam GSYH'si içindeki payı ise 2015'te %21,35 iken 2020'de %24,75 olmuştur. İmalatın il toplam GSYH'si içindeki payı da dalgalanmakla birlikte artış eğilimindedir ve ülke ortalamasından yüksektir.

İl sanayi GSYH'sinin ülke sanayi GSYH'si içindeki payı 2015'te %0,28 iken 2020'de %0,26 olmuştur. İl imalat GSYH'sinin ülke imalat GSYH'si içindeki payı ise 2015'te %0,30 iken 2020'de %0,28 olmuştur. İncelenen dönemde il sanayi GSYH'sinin ve il imalat GSYH'sinin ülke içindeki payı dalgalanmıştır.

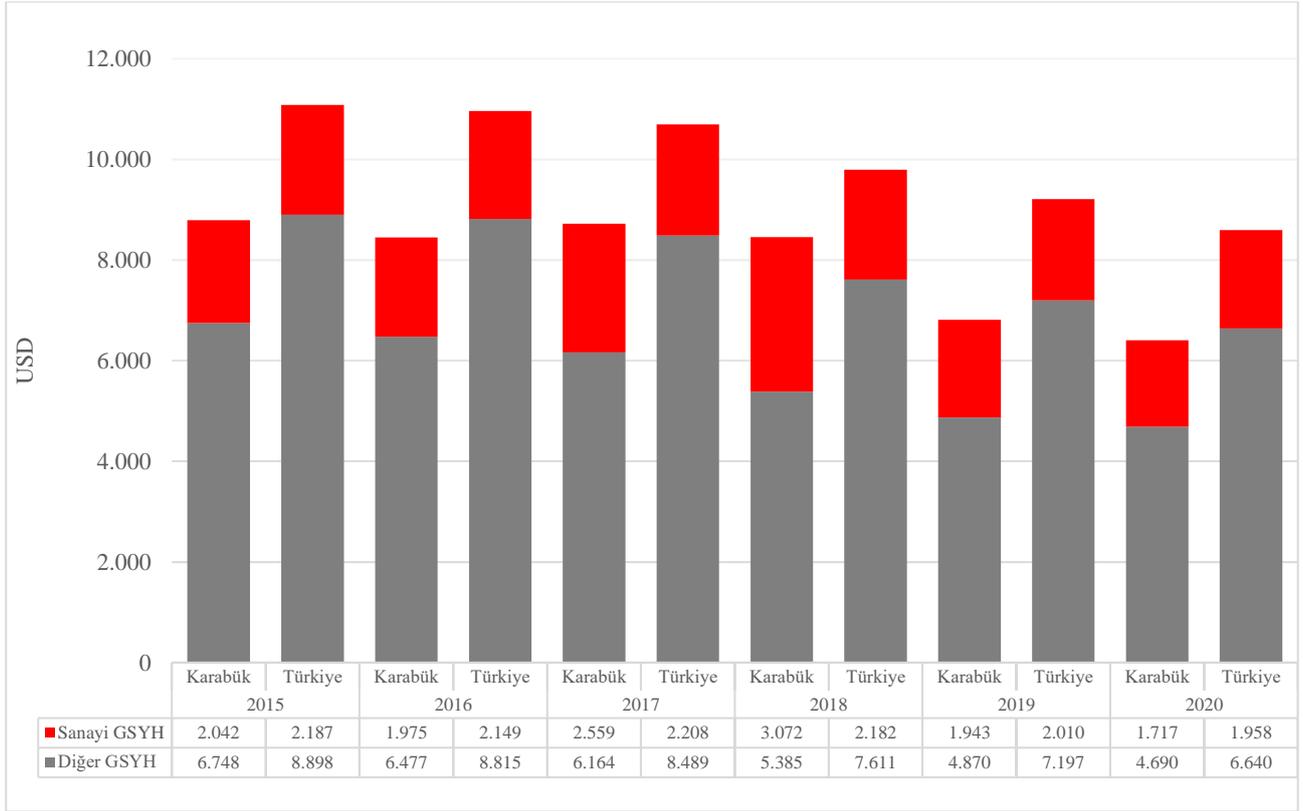
İllerin sanayi GSYH'sine göre yapılan sıralamada Karabük ili 2015-2020 döneminde 35.-49. sıralar arasında yer almıştır.

Karabük İli GSYH'sinin Gelişimi (2015-2020)

Yıl	Türkiye GSYH			Sektörlerin Türkiye GSYH'si içindeki payları (%)		Karabük GSYH			Sektörlerin Karabük GSYH'si içindeki payları (%)		İlin Türkiye içindeki payları (%)			İlin Türkiye içindeki sırası		
	Milyon TL			Sanayi (B)/(A)	İmalat (C)/(A)	Milyon TL			Sanayi (E)/(D)	İmalat (F)/(D)	GSYH (D)/(A)	Sanayi GSYH (E)/(B)	İmalat GSYH (F)/(C)	GSYH	Sanayi GSYH	İmalat GSYH
	Toplam (A)	Sanayi (B)	İmalat (C)			Toplam (D)	Sanayi (E)	İmalat (F)								
2015	2.350.941	463.829	392.518	19,73	16,70	5.580	1.296	1.191	23,23	21,35	0,24	0,28	0,30	62	49	42
2016	2.626.560	514.902	435.890	19,60	16,60	6.120	1.430	1.316	23,36	21,50	0,23	0,28	0,30	62	46	41
2017	3.133.704	646.827	551.276	20,64	17,59	7.745	2.272	2.164	29,34	27,94	0,25	0,35	0,39	61	41	36
2018	3.758.774	837.564	715.797	22,28	19,04	9.818	3.566	3.428	36,32	34,91	0,26	0,43	0,48	61	35	31
2019	4.317.787	942.677	789.334	21,83	18,28	9.604	2.739	2.521	28,52	26,25	0,22	0,29	0,32	63	47	39
2020	5.046.883	1.149.176	965.341	22,77	19,13	11.098	2.974	2.746	26,80	24,75	0,22	0,26	0,28	65	49	40
2015-2020 değişim (%)	114,67	147,76	145,94			98,87	129,47	130,51								

Kaynak: <https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=ulusal-hesaplar-113&dil=1> , erişim tarihi:9.12.2021

Kilis İli Kişi Başına GSYH ve Sanayi GSYH'sinin Gelişimi (USD)

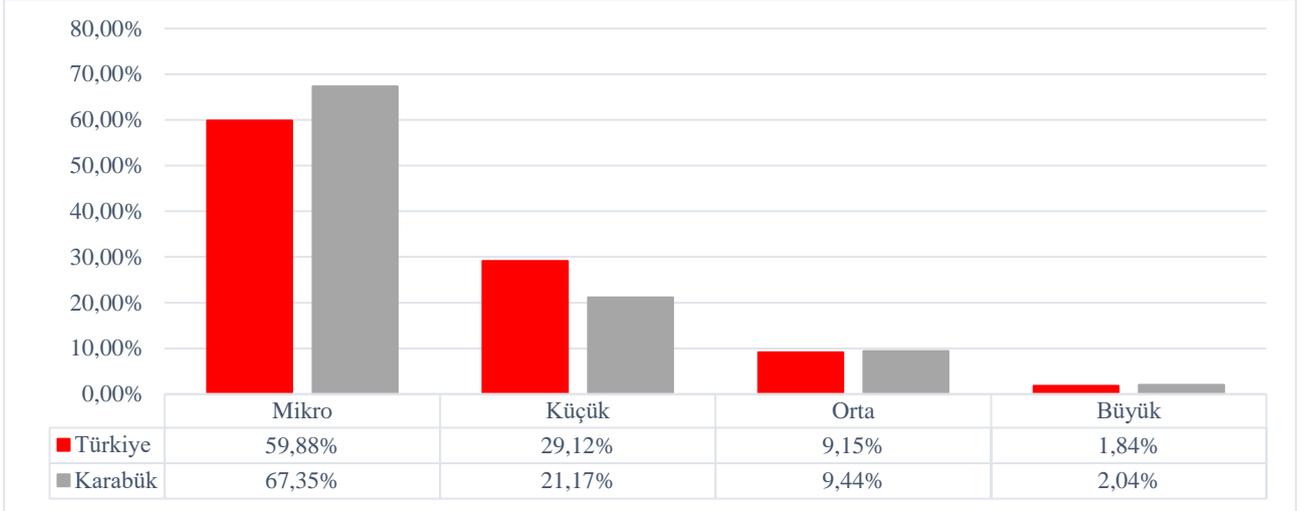
Kaynak: <https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=ulusal-hesaplar-113&dil=1> (erişim tarihi:9.12.2021) ve <https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=Nufus-ve-Demografi-109> (erişim tarihi 13.09.2021) verilerinden tarafımızca hesaplanmıştır.

2015-2020 döneminde Karabük ilinde kişi başına sanayi GSYH'si 2042 USD'den 1717 USD'ye gerilemiştir. İl kişi başına sanayi GSYH'si incelenen dönemde ülke ortalamasının altında seyretmiştir.

78.2.2.2 Ölçek Dağılımı

Karabük ilinde 2020 yılında faaliyette bulunan toplam 392 sanayi işletmesinin; çalışan sayısına göre %67,35'i mikro, %21,17'i küçük, %9,44'i orta ve %2,04'i büyük ölçekli işletmedir. Ülke ortalamalarıyla karşılaştırıldığında; küçük ölçekli işletmelerin payının daha düşük; mikro, orta ve büyük ölçekli işletmelerin paylarının daha yüksek olduğu ilde; işletmelerin ölçek yapısının ülke ortalamalarından ayrıştığı görülmektedir.

Karabük İli Sanayisi Ölçek Dağılımı (2020)

Kaynak: SSBS, rapor tarihi: 30.07.2021

78.2.2.3 İl Sanayinin İlçelere Dağılımı

Karabük İlinde Sanayi İşletmelerinin İlçelere Göre Dağılımı (2020)

İlçeler	Sanayi tesisi sayısı	İldeki payı (%)	İstihdam	İldeki payı (%)
Eflani	17	4,34	219	1,48
Eskipazar	24	6,12	238	1,60
Merkez	172	43,88	11.192	75,67
Ovacık	1	0,26	7	0,05
Safranbolu	118	30,10	2.625	17,75
Yenice	42	10,71	412	2,79
Belirtilmeyen	18	4,59	98	0,66
Toplam	392	100,00	14.791	100,00

Kaynak: SSBS, rapor tarihi: 30.07.2021

İldeki sanayi kuruluşları Merkez ilçede yoğunlaşmıştır. Sanayi tesislerinin %43,88'i, istihdamın ise %75,67'si bu ilçededir.

78.2.2.4 Sektörel Dağılım

Karabük ilinde sanayi işletmelerinin sektörel dağılımı incelendiğinde; ilk sırada %23,47 ile "10. Gıda ürünlerinin imalatı", ikinci sırada %11,99 ile "16. Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı", üçüncü sırada ise %10,71 ile "31. Mobilya imalatı" alt sektörlerinin yer aldığı görülmektedir. İlde 4 alt sektörde faaliyet gösteren işletme yoktur.

Karabük İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı (2020)

Sektörler (NACE Rev 2)	Türkiye		Karabük		Türkiye içindeki payı (%)
	İşletme sayısı	Pay (%)	İşletme sayısı	Pay (%)	
B. Madencilik ve taş ocakçılığı	4.760	3,61	32	8,16	0,67
05. Kömür ve linyit çıkartılması	230	0,17	2	0,51	0,87
06. Ham petrol ve doğal gaz çıkarımı	105	0,08	0	0,00	0,00
07. Metal cevherleri madenciliği	581	0,44	1	0,25	0,17
08. Diğer madencilik ve taş ocakçılığı	3.844	2,92	29	7,40	0,75
C. İmalat	122.903	93,26	354	90,31	0,29
10. Gıda ürünlerinin imalatı	19.729	14,97	92	23,47	0,47
11. İçeceklerin imalatı	503	0,38	3	0,76	0,60
12. Tütün ürünleri imalatı	77	0,06	0	0,00	0,00
13. Tekstil ürünlerinin imalatı	10.337	7,84	3	0,76	0,03
14. Giyim eşyalarının imalatı	7.808	5,92	12	3,06	0,15
15. Deri ve ilgili ürünlerin imalatı	2.673	2,03	1	0,26	0,04
16. Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ür. im. (mobilya hariç)	5.837	4,43	47	11,99	0,81
17. Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı	2.131	1,62	8	2,04	0,38
18. Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması	1.947	1,48	7	1,79	0,36
19. Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	225	0,17	0	0,00	0,00
20. Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	4.039	3,06	5	1,28	0,12
21. Temel eczacılık ürünlerinin ve ecz. ilişkin malz. imalatı	245	0,19	0	0,00	0,00
22. Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	9.362	7,10	17	4,34	0,18
23. Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	7.291	5,53	25	6,38	0,34
24. Ana metal sanayii	3.792	2,88	42	10,71	1,11
25. Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (mak. teçhizat hariç)	13.804	10,47	18	4,59	0,13
26. Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	1.255	0,95	2	0,51	0,16
27. Elektrikli teçhizat imalatı	3.597	2,73	8	2,04	0,22
28. Başka yerde sınıflandırılmamış makine ekipman imalatı	12.373	9,39	16	4,08	0,13
29. Motorlu kara taşıtı, treyler ve yarı treyler imalatı	2.192	1,66	4	1,02	0,18
30. Diğer ulaşım araçlarının imalatı	629	0,48	1	0,26	0,16
31. Mobilya imalatı	10.539	8,00	42	10,71	0,40
32. Diğer imalatlar	2.518	1,91	1	0,26	0,04
D. Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme ür.ve dağıtımı	4.123	3,13	6	1,53	0,15
35. Elek., gaz, buhar ve havalandırma sist. ür. ve dağıtımı	4.123	3,13	6	1,53	0,15
Sanayi toplamı	131.786	100,00	392	100,00	0,30

Kaynak: SSBS, rapor tarihi: 30.07.2021

78.2.2.5 Çalışan Sayısı

Karabük ilinde 2020 yılında sanayi sektöründe toplam 14791 kişi istihdam edilmiştir. İlde sanayi sektörünün istihdamında; %60,1 ile “24. Ana metal sanayi”, %14,93 ile “14. Giyim eşyalarının imalatı”, %4,71 ile “10. Gıda ürünlerinin imalatı” alt sektörleri ilk üç sırada yer almaktadır.

Karabük İlinde Sanayi Sektöründe İstihdamın Dağılımı (2020)

Sektörler (NACE Rev 2)	Türkiye		Karabük		Türkiye içindeki payı (%)
	İstihdam	Pay (%)	İstihdam	Pay (%)	
B. Madencilik ve taş ocaklığı	137.169	3,54	578	3,91	0,42
05. Kömür ve linyit çıkartılması	40489	1,05	31	0,21	0,08
06. Ham petrol ve doğal gaz çıkarımı	3561	0,09	0	0,00	0,00
07. Metal cevherleri madenciliği	22967	0,59	3	0,02	0,01
08. Diğer madencilik ve taş ocaklığı	70.152	1,81	544	3,68	0,78
C. İmalat	3.693.408	95,33	14.167	95,78	0,38
10. Gıda ürünlerinin imalatı	477.855	12,33	696	4,71	0,15
11. İçeceklerin imalatı	16350	0,42	88	0,59	0,54
12. Tütün ürünleri imalatı	6958	0,18	0	0,00	0,00
13. Tekstil ürünlerinin imalatı	464.395	11,99	77	0,52	0,02
14. Giyim eşyalarının imalatı	432.491	11,16	2.208	14,93	0,51
15. Deri ve ilgili ürünlerin imalatı	54.139	1,40	91	0,62	0,17
16. Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ür. im. (mobilya hariç)	59.288	1,53	385	2,60	0,65
17. Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı	76.712	1,98	30	0,20	0,04
18. Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması	35.704	0,92	25	0,17	0,07
19. Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	13682	0,35	0	0,00	0,00
20. Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	131.822	3,40	12	0,08	0,01
21. Temel eczacılık ürünlerinin ve ecz. ilişkin malz. imalatı	28161	0,73	0	0,00	0,00
22. Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	239.578	6,18	58	0,39	0,02
23. Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	215.558	5,56	406	2,74	0,19
24. Ana metal sanayii	167.080	4,31	8.889	60,10	5,32
25. Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (mak. teçhizat hariç)	328.410	8,48	274	1,85	0,08
26. Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	60.493	1,56	23	0,16	0,04
27. Elektrikli teçhizat imalatı	165.319	4,27	94	0,64	0,06
28. Başka yerde sınıflandırılmamış makine ekipman imalatı	266.693	6,88	200	1,35	0,07
29. Motorlu kara taşıtı, treyler ve yarı treyler imalatı	192.759	4,98	44	0,30	0,02
30. Diğer ulaşım araçlarının imalatı	67179	1,73	287	1,94	0,43
31. Mobilya imalatı	138.343	3,57	254	1,72	0,18
32. Diğer imalatlar	54.439	1,41	26	0,18	0,05
D. Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme ür. ve dağıtımı	43.613	1,13	46	0,31	0,11
35. Elek., gaz, buhar ve havalandırma sist. ür. ve dağıtımı	43.613	1,13	46	0,31	0,11
Sanayi toplamı	3.874.190	100,00	14.791	100,00	0,38

Kaynak: SSBS, rapor tarihi: 30.07.2021

Karabük ilinde çalışan sayısına göre ilk sıralarda bulunan işletmeler aşağıda verilmiştir.

- Karabük Kardemir Demir Çelik Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- Gürmen Giyim Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- Çağ Çelik Demir ve Çelik Endüstri A.Ş.
- Saygın Tekstil Üretim Pazarlama Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
- Çelikoğlu Demir Çelik Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Karabük ili sanayi istihdamının çalışan tipine göre dağılımı aşağıda verilmektedir. İldeki sanayi işletmelerinde çalışan nitelikli işgücününün (mühendis, teknisyen, diğer teknik ve usta) il istihdamı içindeki payları ülke ortalamalarının altındadır.

Karabük İli Sanayi İstihdamının Çalışan Tipine Göre Dağılımı (2020)

Çalışan tipi	Türkiye		Karabük		Türkiye içindeki payı (%)
	Kişi	Pay (%)	Kişi	Pay (%)	
Mühendis	156.876	4,05	561	3,79	0,36
Teknisyen	125.367	3,24	253	1,71	0,20
Diğer teknik	63.813	1,65	155	1,05	0,24
Usta	270.946	6,99	648	4,38	0,24
İşçi	2.615.234	67,50	9.725	65,75	0,37
Kalfa	13.806	0,36	346	2,34	2,51
Çırak	17.185	0,44	101	0,68	0,59
Taşeron işçi	140.954	3,64	1.354	9,15	0,96
BAĞ-KUR'lu	51.454	1,33	110	0,74	0,21
İdari personel	418.555	10,80	1.538	10,40	0,37
Toplam	3.874.190	100,00	14.791	100,00	0,38

Kaynak: SSBS, rapor tarihi: 30.07.2021

78.2.3 İl Sanayi Genel Değerlendirme

Batı Karadeniz Bölgesi'nde yer alan Karabük, küçük bir köy altı yerleşim birimiyken 3 Nisan 1937 tarihinde Demir Çelik Fabrikalarının temellerinin atılmasından bu yana, geçen süreçte orta büyüklükteki bir sanayi kenti konumuna ulaşmış, 06 Haziran 1995 tarihinde de Türkiye'nin 78'nci ili olmuştur.

İl ekonomisi demir çelik ve imalat sanayine bağlı olarak gelişmiştir. Demir çelik sanayi muhtelif ölçekli hammadde ile dökümhaneler ve önemli sayılabilecek mermer rezervleri, gıda ve orman ürünleri alanlarında faaliyet gösteren orta ve büyük ölçekli işletmeler, 1995 yılında demir çelik fabrikalarının özelleştirilmesinden sonra gelişme gösteren tekstil sektörü, ilimiz sanayisini oluşturan

ve istihdamını sağlayan başlıca sektörlerdir. Özellikle 1995 yılında KARDEMİR'in özelleştirilmesi sonucu istihdamda büyük oranda düşüş gerçekteşmiştir. İşletmeden ayrılanlardan bazılarının alternatif sektörlere yönelmesiyle birlikte tekstil ve konfeksiyon sektörü yavaş yavaş gelişme kaydederek ilde önem kazanmaya başlamıştır.

Planlı kalkınma dönemine girildikten sonra, sanayi yatırımlarını bölgeye çekmek, istihdamı arttırmak ve ülke ekonomisine katkıda bulunmak üzere küçük sanayi siteleri ve organize sanayi bölgeleri uygulamalarına başlanılmıştır. Bu amaçla herhangi bir sınırlamaya tabi olmaksızın ilin değişik kesimlerinde yer alan küçük, orta ve büyük ölçekli işletmeler bir araya gelmiştir.

Uzun yıllar boyunca şehrin yaşam kültürü haline gelen ve şehir ekonomisinin lokomotifi olan KARDEMİR'in varlığı ve sektördeki haddehaneler, imalathaneler dikkate alındığında yetmiş insan kaynaklarının da etkisi ile demir-çelik sektöründe Karabük ili oldukça rekabetçi bir durumdadır. Köklü sektör geleneği, bu sektör ve ilgili değer/tedarik zincirini güçlendirmiş, birçok işletme ana metal ürünleri sektörüne ürün-hizmet vermekte ya da bu sektörün ürünlerini işlemektedir. Yüksek katma değerli ürünlerin üretimi kapsamında yapılacak Ar-Ge çalışmalarına avantaj sağlayan Teknoloji Geliştirme Bölgesinin ilimizde de olması sanayi sektörü için önemli bir kazançtır. Ayrıca Karabük Üniversitesi Demir Çelik Enstitüsünde faaliyet gösteren ve akredite olan Malzeme Araştırma ve Geliştirme Merkezi Laboratuvarlarının olması ilimiz demir-çelik sanayisinin ihtiyaç duyduğu test ve analiz faaliyetlerine ulaşımı kolaylaştırmaktadır.

78.2.3.1 İl Sanayi Kümelenme Analizi

Bu bölümde il imalat sanayi sektörleri için **istihdam sayıları baz alınarak** “üç yıldız tekniği” ile kümelenme analizi yapılmıştır³. Üç yıldız analizinde üç temel kriter seğıilmekte ve her sektör (il) için bu kriterlerin değerleri hesaplanmaktadır. Bu kriterler ve hesaplamada kullanılan formüller aşağıda verilmektedir.

Büyükölük (size): İldeki sektör verisinin, sektörün toplam (Türkiye) verisine oranı,

$$\text{Büyükölük (A)} = \frac{\text{Sektörün ildeki istihdamı}}{\text{Sektörün ülkedeki istihdamı}} \quad 1/81$$

Başatlık-baskınlık (dominance): İldeki sektör verisinin, il toplam verisine oranı,

$$\text{Başatlık (Baskınlık) (B)} = \frac{\text{Sektörün ildeki istihdamı}}{\text{İlin sanayi istihdamı}} \quad 1/\text{İldeki sektör sayısı}$$

³Üç yıldız analizi, Avrupa Komisyonu'nca finanse edilen European Cluster Observatory platformu tarafından geliştirilen bir tekniktir. www.clusterobservatory.eu

Uzmanlaşma (specialization)⁴: Sektörün ildeki payının, sektörün ülkedeki payına oranı

$$\text{Uzmanlaşma (C)} = \frac{\text{Sektörün ildeki istihdamı} / \text{İlin sanayi istihdamı}}{\text{Sektörün ülkedeki istihdamı} / \text{Ülkenin sanayi istihdamı}} \quad 1$$

Üç yıldız analizinde, her bir kriter için bir eşik değer belirlenmekte ve kriterin hesaplanan değeri bu eşik değerini aşarsa, ilgili sektör bu kriterden bir yıldız almaktadır. Üç yıldız analizinde temel sorun, eşik değer belirlenmesidir. Eşik değer uygulanmasında; genelde ilk iki kriter için (büyüklük ve başatlık) farklı eşik değerler baz alınırken, uzmanlaşma eşik değeri genellikle 1 olarak alınmaktadır. Burada yapılacak değerlendirmede imalat sanayinin mekânsal dağılımında Sanayi Sicil Bilgi Sistemi istihdam verileri kullanılmıştır. Sanayi Sicil Bilgi Sistemi'ne kayıtlı NACE Revize 2 ikili düzeyde 28 sektör, bulunmaktadır. Bu sektörlerden 4'ü madencilik, 23'ü imalat ve biri enerji sektörlerindedir.

Objektif ve gerçekçi bir eşik değer belirleyebilmek için aşağıdaki yöntem izlenmiştir.

- **Büyüklik** kriteri için sanayinin ülke genelinde iller arasında dengeli bir dağılımının olması durumunda her ilin eşit pay alacağı bekleneceğinden eşik değer $1/81=0,01235$ alınmıştır. ($A>0,01235$) ise sektörün/faaliyetin ilde büyüklük özelliği gösterdiği kabul edilmiştir.
- **Başatlık (baskınlık)** kriteri için her bir alt sektörün il sanayi içindeki payının beklenen değeri ikili düzeyde ilde faaliyette bulunan sektör sayısı kullanılarak hesaplanmıştır. (**1/ilde faaliyette bulunan sektör sayısı**) değeri başatlık eşik değeri olarak kabul edilmiştir. Karabük ilinde 28 sanayi sektöründen 24'ünde faaliyette bulunmaktadır. İl için bu değer ($1/24=0,04167$) olacağından başatlık eşik değeri olarak alınmıştır ve ($B>0,04167$) ise sektörün/faaliyetin ilde başatlık özelliği gösterdiği kabul edilmiştir.
- **Uzmanlık** kriteri için sektörün ildeki payının, sektörün ülkedeki payına eşit olması bekleneceğinden eşik değer olarak **1** alınmıştır. ($C>1$) ise sektörün/faaliyetin uzmanlık özelliği gösterdiği kabul edilmiştir.

İl bazında analiz edilen sektörler eşik değeri aştığı her kriterden bir yıldız aldığından, herhangi bir kriterin eşik değerini aşan sektör bir yıldız, herhangi iki kriterin eşik değerini aşan sektör iki yıldız, üç kriterde de eşik değeri aşan sektör üç yıldız almaktadır. Üç yıldız alan sektörün o bölgede "kümelenme" gösterdiği kabul edilmektedir.

Sektörlerin aldıkları yıldızlara göre kümelenme düzeylerinin belirlenmesinde; üç yıldız alan yani başatlık, büyüklük ve uzmanlık özelliği olan sektörler/faaliyetler için "olgun küme", iki yıldız alan sektörler/faaliyetler için "potansiyel küme" ve tek yıldız alan sektörler/faaliyetler için de "aday küme" ifadeleri kullanılmıştır.

⁴Buradaki katsayı, Location Quotient (LQ) katsayısı olarak farklı alanlarda (coğrafi uzmanlaşma, ihracat uzmanlaşması vb.) da kullanılmaktadır.

Karabük İlinde NACE Rev2 İkili Düzeyde Sanayinin Kümelmesi (2020)

Sektörler (NACE Rev 2)	Büyüklik (%)	Baskınlık (%)	Uzmanlaşma	Bulunduğu küme
05. Kömür ve linyit çıkartılması	0,08	0,21	0,20	
06. Ham petrol ve doğal gaz çıkarımı	0,00	0,00	0,00	
07. Metal cevherleri madenciliği	0,01	0,02	0,03	
08. Diğer madencilik ve taş ocakçılığı	0,78	3,68	2,03	Aday (*)
10. Gıda ürünlerinin imalatı	0,15	4,71	0,38	Aday (*)
11. İçeceklerin imalatı	0,54	0,59	1,41	Aday (*)
12. Tütün ürünleri imalatı	0,00	0,00	0,00	
13. Tekstil ürünlerinin imalatı	0,02	0,52	0,04	
14. Giyim eşyalarının imalatı	0,51	14,93	1,34	Potansiyel (**)
15. Deri ve ilgili ürünlerin imalatı	0,17	0,62	0,44	
16. Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ür. im. (mobilya hariç)	0,65	2,60	1,70	Aday (*)
17. Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı	0,04	0,20	0,10	
18. Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması	0,07	0,17	0,18	
19. Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	0,00	0,00	0,00	
20. Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	0,01	0,08	0,02	
21. Temel eczacılık ürünlerinin ve ecz. ilişkin malz. imalatı	0,00	0,00	0,00	
22. Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	0,02	0,39	0,06	
23. Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	0,19	2,74	0,49	
24. Ana metal sanayii	5,32	60,10	13,94	Olgun (***)
25. Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (mak. teçhizat hariç)	0,08	1,85	0,22	
26. Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	0,04	0,16	0,10	
27. Elektrikli teçhizat imalatı	0,06	0,64	0,15	
28. Başka yerde sınıflandırılmamış makine ekipman imalatı	0,07	1,35	0,20	
29. Motorlu kara taşıtı, treyler ve yarı treyler imalatı	0,02	0,30	0,06	
30. Diğer ulaşım araçlarının imalatı	0,43	1,94	1,12	Aday (*)
31. Mobilya imalatı	0,18	1,72	0,48	
32. Diğer imalatlar	0,05	0,18	0,13	
35. Elek., gaz, buhar ve havalandırma sist. ür. ve dağıtımı	0,11	0,31	0,28	

Kaynak: SSBS, rapor tarihi: 30.07.2021

Not: Büyüklik ve baskınlıkta eşik değerler yüzdeye çevrilerek alınmıştır.

Karabük ilinde NACE Rev.2, ikili düzeyde istihdama göre sanayinin kümelme analizinde; 1 sektör olgun küme, 1 sektör potansiyel küme, 5 sektör ise aday kümede yer almaktadır. İstihdama göre küme

özelliği gösteren faaliyetlerin il istihdamına oranı; olgun kümede %60,1, potansiyel kümede %14,93, aday kümede ise %13,52'dir. Toplamda ise kümelenme özelliği taşıyan (olgun küme, potansiyel küme ya da aday kümede yer alan) 7 sanayi faaliyetindeki istihdamın il sanayi istihdamına oranı %88,55'dir.

İstihdama göre sanayinin kümelenme analizinde; Karabük ilinde olgun kümede yer alan tek faaliyet olan “ana metal sanayii” büyüklük, başatlık uzmanlık kriterlerine göre ilk sıradadır.

78.2.3.2 İl İmalat Sanayinin Teknoloji Düzeyi

Karabük İlinde İmalat Sanayi İşletmelerinin Teknoloji Düzeyine Göre Dağılımı (2020)

Teknoloji düzeyi	İşletme sayısı				Türkiye içindeki payı (%)	İstihdam				Türkiye içindeki payı (%)
	Ülke	Pay (%)	İl	Pay (%)		Ülke	Pay (%)	İl	Pay (%)	
Yüksek	1.581	1,29	2	0,57	0,13	108.058	2,93	23	0,16	0,02
Orta-yüksek	23.752	19,33	35	9,89	0,15	806.447	21,83	663	4,68	0,08
Orta-düşük	34.380	27,97	102	28,81	0,30	984.296	26,65	9.627	67,95	0,98
Düşük	63.190	51,41	215	60,73	0,34	1.794.607	48,59	3.854	27,21	0,21

Kaynak: SSBS, rapor tarihi: 30.07.2021

Karabük ilindeki imalat sanayi işletmelerinin %0,56'sı yüksek teknoloji ve %9,89'u orta-yüksek teknoloji düzeyindedir. İmalat sanayinde çalışanların ise %0,16'i yüksek teknolojili ve %4,68'i orta-yüksek teknolojili işletmelerde istihdam edilmektedir. İlde yüksek teknoloji ve orta-yüksek teknoloji düzeyindeki işletmelerin ve istihdamlarının il imalat sanayi içindeki payları ülke ortalamalarından düşüktür.

78.2.4 İl Sanayinin Enerji Görünümü

Karabük ilindeki elektrik kurulu gücünün yıllar itibariyle gelişimi aşağıdaki tabloda verilmektedir. 2016-2020 döneminde Karabük ilinin elektrik kurulu gücü yıllık ortalama %18,17 artmıştır. İldeki elektrik üretim tesislerinin kurulu gücü 2020 sonu itibariyle 161,25 MW'tır ve Türkiye elektrik kurulu gücünün %0,17'si kadardır. 2020 yılında ildeki kurulu gücün %92,05'i lisanslı, %7,95'i lisanssız tesislerdedir.

Karabük İlinin Elektrik Kurulu Gücü

Yıl	Lisanslı (MW)	Değişim (%)	Lisanssız (MW)	Değişim (%)	Toplam (MW)	Değişim (%)	İlin Türkiye içindeki payı (%)		
							Lisanslı kurulu güçte	Lisanssız kurulu güçte	Toplam kurulu güçte
2016	81,03	-	1,67	-	82,70	-	0,10	0,16	0,10
2017	146,25	80,49	8,64	417,37	154,89	87,29	0,18	0,27	0,18
2018	146,25	0,00	10,64	23,15	156,89	1,29	0,18	0,20	0,18
2019	148,43	1,49	12,62	18,61	161,05	2,65	0,17	0,20	0,18
2020	148,43	0,00	12,82	1,58	161,25	0,12	0,17	0,19	0,17

Kaynak: EPDK, Elektrik Piyasası Piyasa Gelişim Raporları (ilgili yıllar),

<https://www.epdk.gov.tr/Detay/Icerik/3-0-167/resmi-istatistikler> , erişim tarihi: 16.09.2021

Karabük ilindeki elektrik üretiminin yıllar itibariyle gelişimi aşağıdaki tabloda verilmektedir. 2016-2020 döneminde Karabük ilinin elektrik üretimi yıllık ortalama %5,32 artmıştır. İldeki elektrik üretimi 2020 sonu itibariyle 780,90 GWh'dir ve Türkiye elektrik üretiminin %0,26'sı kadardır. 2020 yılında ildeki elektriğin %97,8'i lisanslı, %2,2'si lisanssız tesisler tarafından üretilmiştir.

Karabük İlinin Elektrik Üretimi

Yıl	Lisanslı (GWh)	Değişim (%)	Lisanssız (GWh)	Değişim (%)	Toplam (GWh)	Değişim (%)	İlin Türkiye içindeki payı (%)		
							Lisanslı üretimdeki	Lisanssız üretimdeki	Toplam üretimdeki
2016	634,32	-	0,37	-	634,69	-	0,23	0,03	0,23
2017	662,69	4,47	2,69	625,22	665,38	4,84	0,23	0,09	0,23
2018	624,40	-5,78	14,65	444,15	639,04	-3,96	0,21	0,18	0,21
2019	774,54	24,05	14,76	0,76	789,29	23,51	0,26	0,15	0,26
2020	763,78	-1,39	17,12	15,99	780,90	-1,06	0,26	0,15	0,26

Kaynak: EPDK, Elektrik Piyasası Piyasa Gelişim Raporları (ilgili yıllar),

<https://www.epdk.gov.tr/Detay/Icerik/3-0-167/resmi-istatistikler> , erişim tarihi: 16.09.2021

Karabük ilindeki faturalanan elektrik tüketiminin yıllar itibariyle gelişimi aşağıdaki tabloda verilmektedir. Karabük ilinde sanayinin tükettiği elektrik miktarı 2015 yılında 187.270 MWh iken yıllık ortalama %8,32 artarak 2020 yılında 279.261 MWh düzeyine çıkmıştır. İncelenen dönemde İlde sanayide kullanılan elektriğin il toplam elektrik kullanımındaki payı dalgalı bir seyir izlemekle birlikte artış eğilimindedir ve 2020 yılında %47,30 düzeyindedir.

2015-2020 döneminde ilin sanayideki elektrik tüketiminin ülkenin sanayi elektrik tüketimi içindeki payları %0,24 ile %0,28 arasında; toplam elektrik tüketiminin ülke toplamı içindeki payları ise %0,23 ile %0,25 arasındadır.

Karabük İli Sanayinin Faturalanan* Elektrik Tüketimi

Yıl	Sanayi (MWh)	Değişim (%)	Toplam (MWh)	Değişim (%)	Sanayinin ildeki payı (%)	İlin Türkiye içindeki payı (%)	
						Sanayideki	Toplamdaki
2015	187.270	-	452.007	-	41,43	0,24	0,23
2016	220.528	17,76	538.159	19,06	40,98	0,25	0,25
2017	225.457	2,24	547.728	1,78	41,16	0,24	0,24
2018	241.733	7,22	565.864	3,31	42,72	0,25	0,24
2019	241.150	-0,24	563.699	-0,38	42,78	0,26	0,25
2020	279.261	15,80	590.449	4,75	47,30	0,28	0,25

Kaynak: EPDK, Elektrik Piyasası Piyasa Gelişim Raporları (ilgili yıllar),

<https://www.epdk.gov.tr/Detay/Icerik/3-0-167/resmi-istatistikler> , erişim tarihi 16.09.2021

* Faturaya konu edilmeyen teknik ve teknik olmayan kayıplar ile satış kabul edilmeyen tüketimler, bu verilere dahil değildir.

Karabük ilinde yenilenebilir enerji potansiyeli anlamında ağırlıklı olarak hidroelektrik santraller ve güneş enerji santralleri bulunmaktadır. Bunun yanı sıra yaklaşık olarak toplam 125 MW kapasitede olan 12 adet HES projesinin fizibilite çalışmaları devam etmektedir.

İldeki sanayi tesislerinden yenilenebilir enerji kaynaklarıyla (su ve güneş) lisanslı olarak kendi enerjisini üreten 6 firma bulunmaktadır. Lisanssız olarak ise yenilenebilir enerji kaynaklarıyla (güneş) yaklaşık 5 MW enerji üreten firmalar bulunmaktadır. Ayrıca Karabük OSB’de bulunan firmaların yenilenebilir enerji kaynaklarını kullanarak kendi enerji ihtiyaçlarını karşılamaları konusunda çalışmalar planlanmaktadır.

Karabük ilindeki doğalgaz tüketiminin yıllar itibariyle gelişimi aşağıdaki tabloda verilmektedir. Karabük ilinde sanayinin tükettiği doğalgaz miktarı 2015 yılında 56,51milyon Sm³ iken yıllık ortalama %9,28 artarak 2020 yılında 88,08 milyon Sm³ düzeyine çıkmıştır. İncelenen dönemde sanayinin ilin doğalgaz tüketimindeki payı dalgalı bir seyir izlemiş olup, 2020 yılında %53,50 düzeyindedir.

2015-2020 döneminde ilin sanayideki doğalgaz tüketiminin, ülkenin sanayideki doğalgaz tüketimi içindeki payları dalgalı bir seyir izlemekle birlikte artış eğilimindedir ve 2020 yılında %0,31 düzeyindedir. İlin toplam doğalgaz tüketiminin ülke toplamı içindeki payları da dalgalı bir seyir izlemekle birlikte artış eğilimindedir ve 2020 yılında %0,34 düzeyindedir.

Karabük İli Sanayinin Doğalgaz Tüketimi

Yıl	Sanayi* (Milyon Sm ³)	Değişim (%)	Toplam (Milyon Sm ³)	Değişim (%)	Sanayi sektörünün ildeki payı (%)	İlin Türkiye içindeki payı	
						Sanayideki (%)	Toplamdaki (%)
2015	56,51	-	118,80	-	47,57	0,17	0,25
2016	62,99	11,46	138,62	16,69	45,44	0,20	0,30
2017	63,79	1,27	155,08	11,87	41,13	0,18	0,29
2018	80,71	26,53	148,75	-4,08	54,26	0,25	0,30
2019	86,72	7,44	166,33	11,82	52,14	0,34	0,37
2020	88,08	1,57	164,64	-1,01	53,50	0,31	0,34

Kaynak: EPDK, Doğal Gaz Piyasası Sektör Raporları (ilgili yıllar),

<https://www.epdk.gov.tr/Detay/Icerik/3-0-167/resmi-istatistikler> , erişim tarihi: 02.09.2021

* Dönüşüm/çevrim, enerji ve sanayi sektörlerinin toplamıdır.

78.3 İL SANAYİNDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

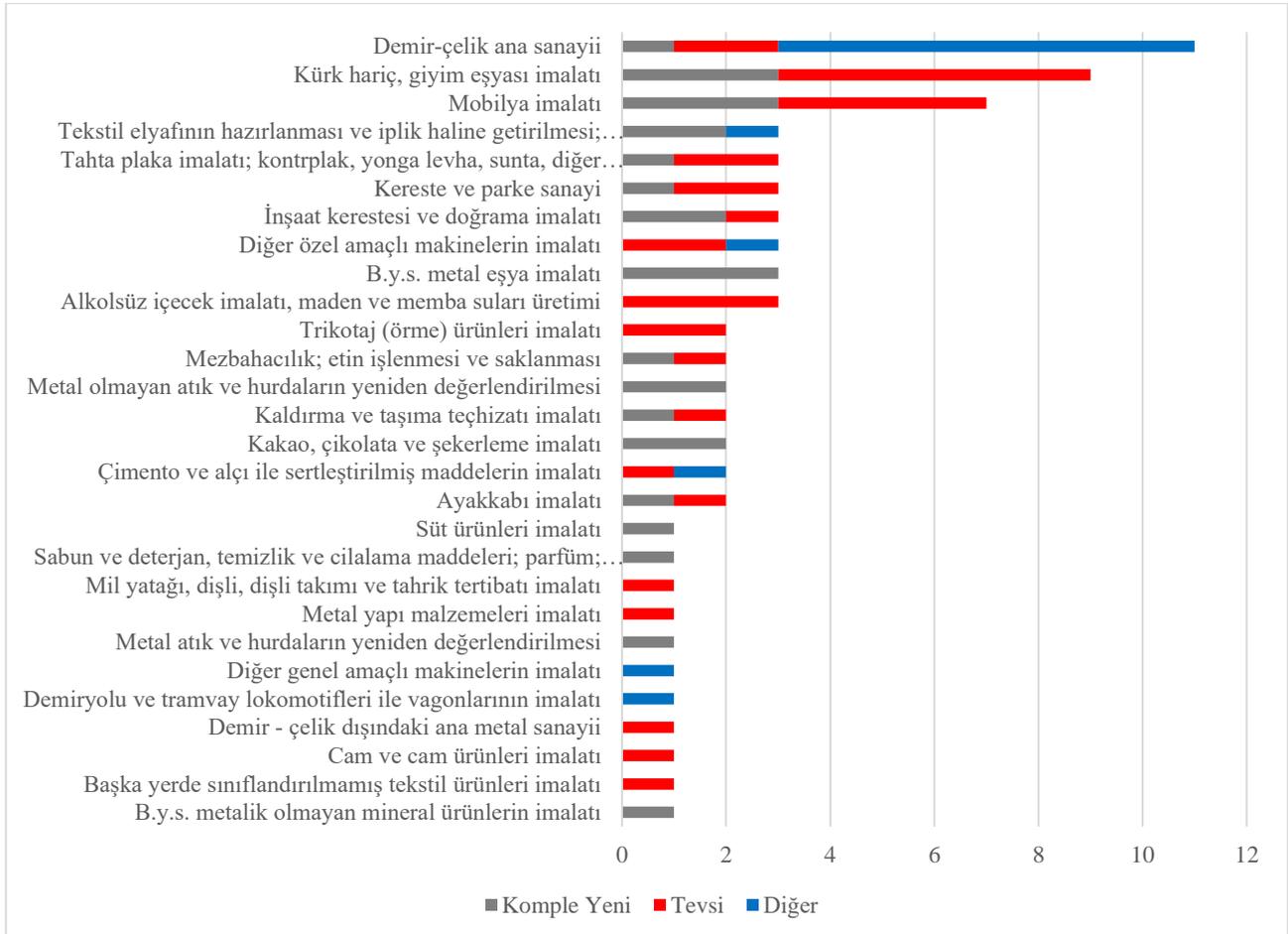
78.3.1 Teşvik Belgesi Kapsamında Yapılan Sanayi Yatırımlarının Sektörel Dağılımı

Karabük ilinde 2001-2020 döneminde verilen toplam 164 adet teşvik belgesinin %7,9'u madencilik, %44,5'i imalat ve %6,7'si enerji sektörlerindedir.

Karabük ilinde madencilik sektöründe 2001-2020 döneminde tümü yerli sermayeli ve toplam sabit yatırım tutarı 83 milyon TL olan, 13 yatırım teşvik belgesi verilmiştir. Teşvik belgelerinin 6'sı (%46,15) komple yeni yatırım, 6'sı (%46,15) tevsi, 1'i (%7,7) diğer yatırım cinslerindedir. Yalnız iki alt sektörde yatırım yapılmış olup; bu alt sektörler 9 teşvik belgesi ile "kum, kil ve taş ocakçılığı" ve 4 teşvik belgesi ile "b.y.s. diğer madencilik ve taş ocakçılığı"dır.

Karabük ilinde imalat sektöründe 2001-2020 döneminde tümü yerli sermayeli ve toplam sabit yatırım tutarı 1.408 milyon TL olan, 73 yatırım teşvik belgesi verilmiştir. Teşvik belgelerinin 27'si (%37) komple yeni yatırım, 33'ü (%45,2) tevsi, 13'ü (%17,8) diğer yatırım cinslerindedir. Teşvik belgesi sayısına göre en çok yatırım yapılan alt sektörler 11 teşvik belgesi ile "demir çelik ana sanayii", 9 teşvik belgesi ile "kürk hariç, giyim eşyası imalatı" ve 7 teşvik belgesi ile "mobilya imalatı"dır.

Yatırım Cinsine Göre Karabük İlinde Teşvik Belgesi Verilen İmalat Alt Sektörleri (2001-2020)

Kaynak: Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü (TUYSGM), rapor tarihi: 20.06.2021

Karabük ilinde enerji sektöründe 2001-2020 döneminde, tümü yerli sermayeli ve toplam sabit yatırım tutarı 104 milyon TL olan, 11 adet yatırım teşvik belgesi verilmiştir. Teşvik belgelerinin 10'u (%90,9) komple yeni yatırım, 1'i (%9,1) diğer yatırım cinslerindedir. Enerji sektöründe ile verilen teşvik belgelerinin tümü "elektrik üretimi, iletimi ve dağıtımı" alt sektöründedir.

78.3.2 İldeki Yatırımlarının Özellikleri

Karabük ilinde ana metal sanayi sektörü sektörel kümelenme özelliği göstermekte olup bu durumun başlıca sebepleri ilin maden havzasına yakınlığı, limana yakınlığı ve ilin demir yolu güzergâhında bulunması olarak sıralanmaktadır. İlde demir-çelik sanayisinin kuvvetli olması ve demir-çelik kültürünün yoğun olması kalifiye işgücü potansiyeli oluşturmuştur. İlde önemli mermer rezervleri tespit edilerek işletmeye açılmış bu kapsamda mermer işleme tesislerinin kuruluş çalışmaları hızlanmış olup hammadde yatakları Eskipazar, Eflani ve Merkez ilçede yoğunlaşmıştır. Ayrıca ilin limana yakınlığı ve demir yolu güzergâhında olması ithalat ve ihracatta ulaşım imkânlarını kolaylaştırmaktadır.

78.3.3 İldeki potansiyel yatırım alanları

Ana metal ürünleri imalatı sektörü içerisinde öne çıkan alt sektör demir çelik ürünleri imalatıdır. Mevcut durumda ülkemizde yıllar boyu sanayinin öncülerinden olan Karabük Demir Çelik İşletmeleri ile sektörde faaliyet gösteren; haddehaneler, dökümhaneler, makine imalathaneleri ildeki sanayinin temelini oluşturmaktadır. Bunun yanında orman ürünleri, tekstil ve madencilik il ekonomisi içerisinde önemli katma değer ve istihdam yaratan, gelişme potansiyeline sahip sanayi kollarıdır.

78.4 SANAYİ ALANLARI

Karabük ilinde 2 adet OSB, 6 adet SS bulunmaktadır. 2020 yılında ildeki sanayi alanlarının %62,7'si OSB'lerde, %3,1'i SS'lerde ve %34,2'si ilgili idarelerce planlanmış (OSB, SS, EB hariç) sanayi alanlarıdır.

Karabük İli Sanayi Alanları

Yıl	OSB		Sanayi sitesi		Endüstri bölgesi		Serbest bölge		Diğer		Toplam	
	Alan (ha)	Değişim (%)	Alan (ha)	Değişim (%)	Alan (ha)	Değişim (%)	Alan (ha)	Değişim (%)	Alan (ha)	Değişim (%)	Alan (ha)	Değişim (%)
2015	360,2		32,8		0,0		0,0		373,0		766,0	
2016	360,2	0,0	32,8	0,0	0,0		0,0		373,0	0,0	766,0	0,0
2017	683,0	89,6	32,8	0,0	0,0		0,0		373,0	0,0	1.088,8	42,1
2018	683,0	0,0	32,8	0,0	0,0		0,0		373,0	0,0	1.088,8	0,0
2019	683,4	0,1	32,8	0,0	0,0		0,0		373,0	0,0	1.089,2	0,0
2020	683,4	0,0	33,4	1,8	0,0		0,0		373,0	0,0	1.089,8	0,1

Kaynak: Sanayi Bölgeleri Genel Müdürlüğü
Karabük Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü

İldeki sanayi alanlarında 2015-2020 döneminde toplamda %46,3 artış olmuştur. En yüksek oranlı artış %89,7 ile OSB alanlarında gerçekleşmiştir.

Kamulaştırma çalışmaları devam eden Eskipazar Metal İhtisas OSB'nin faaliyete geçmesi ile özellikle demir çelik sektörünün nitelikli üretim alanlarına kavuşması ve aynı bölgede yığınlaşması sorununa olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

78.4.1 Organize Sanayi Bölgeleri

Karabük ilinde 1'i ihtisas OSB olmak üzere sicil almış 2 OSB vardır. OSB'lerden 1'i faaliyete geçmiş olup, 1 OSB'de kamulaştırma çalışmaları devam etmektedir. İlde altyapı yatırımı devam eden OSB yoktur.

Karabük İli Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

OSB adı	Kuruluş yılı	Faaliyete başlama yılı	Bölge alanı (ha)	Toplam parsel sayısı (A) *	Tahsis edilen parsellerin sayısı				Boş parsel sayısı	Hizmet destek alanı parseli sayısı	Üretimdeki toplam fabrika sayısı	İstihdam
					Toplam (B+C+D)	Üretim (B)	İnşaat (C)	Proje (D)				
Karabük	1995	2003	339,4	50	43	31	5	7	7	1	28	1.688
Eskipazar Metal ve Metal Ürünleri İhtisas	2017	-	344,0	55	0	0	0	0	55		0	0
Toplam			683,4	105	43	31	5	7	62		28	1.688

Kaynak: SBGM. Veriler 31.12.2020 tarihi itibarıyla.

Not: Karabük OSB'de toplam 34 firmaya tahsis yapılmıştır. 9 firmaya birden fazla sanayi arsası tahsis edilmiştir.

78.4.1.1 Altyapı İnşaatı Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

- **Karabük Organize Sanayi Bölgesi (Sicil No: 135)**

- OSB 'de tevsi sonucu genişleme alanı 2012 yılında ilave edilmiş olup 97,6 hektar ve 23 parsel büyüklüğündedir ve alt yapı çalışmaları devam etmektedir.
- OSB deki parsellerin parsel büyüklüklerine ve tahsis durumuna göre dağılımı 2020 yılsonu itibarıyla aşağıda verilmiştir.

Sanayi parsel tipleri	Parsel büyüklüğü m ²	Toplam parsel sayısı	Henüz tahsis edilmemiş parsel sayısı
A, B, C	3.000-10.000	15	0
D	10.001-20.000	10	1
E, F,G	20.001-50.000	14	3
H	50.001-100.000	7	2
I	100.000+	4	1
Toplam		50	7

- Tahsis doluluk oranı %86, proje doluluk oranı %72 'dir.
- OSB 'de Karabük Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu bulunmaktadır.
- Ağırlıklı sektör grubu; demir-çelik, mobilya, tekstil ürünlerinin imalatı sanayidir.

78.4.1.2 Altyapı İnşaatı Devam Eden Organize Sanayi Bölgeleri

- **Eskipazar Metal ve Metal Ürünleri İhtisas Organize Sanayi Bölgesi (Sicil No: 330)**

- 344 hektar büyüklüğündedir.
- Kamulaştırma çalışmaları devam etmektedir.

78.4.1.3 Yatırım Programında Yer Almayan Organize Sanayi Bölgesi Projeleri

Yatırım programında yer almayan organize sanayi bölgesi bulunmamaktadır.

78.4.2 Sanayi Siteleri

78.4.2.1 Altyapı İnşaatı Tamamlanan Sanayi Siteleri

Karabük ilinde, 3'ü Bakanlığımızdan kredili toplam 5 sanayi sitesi (SS) vardır. Tablodaki ilk 3 SS Bakanlığımız kredisi ile yapılmıştır.

Karabük İli Tamamlanan Sanayi Siteleri

SS unvanı	İlçesi	Kuruluş yılı	Faaliyete başlama yılı	Alan (hektar)	Toplam işyeri sayısı	Dolu işyeri sayısı	Boş işyeri sayısı	Doluluk oranı (%)	Toplam istihdam	Ortalama istihdam
Karabük SS	Merkez	1969	1989	7,2	188	100	88	53	220	2,2
Safranbolu SS	Safranbolu	1988	2005	19,0	324	311	13	96	763	2,5
Yenice SS	Yenice	1986	1999	1,1	73	52	21	71	102	2,0
Karabük Bağ-ESSAN SS	Merkez	1977	1989	2,9	250	215	35	86	436	2,0
Karabük Yeni SS	Merkez	1984	1996	2,6	153	70	83	46	132	1,9
Toplam				32,8	988	748	240	70,4	1.653	2,1

Kaynak: Karabük Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü

78.4.2.2 Altyapı İnşaatı Devam Eden Sanayi Siteleri

Karabük İli Yapımı Devam Eden Sanayi Siteleri

SS unvanı	Kuruluş yılı	Alan (hektar)	Toplam işyeri sayısı	İnşaata başlama yılı	Tamamlanma oranı (%)
Eflani SS	2020	0,6	24	2020	50

Kaynak: Karabük Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü

78.4.2.3 Yatırım Programında Yer Almayan Sanayi Sitesi Projeleri

Eskipazar ilçesinde kurulması planlanan Eskipazar Sanayi Sitesi 'ne ait arsa henüz alınmamıştır.

78.4.3 Endüstri Bölgeleri

İlde endüstri bölgesi bulunmamaktadır.

78.4.4 Serbest Bölgeler

İlde serbest bölge bulunmamaktadır.

78.5 TEKNOLOJİK DÖNÜŞÜM FAALİYETLERİ

78.5.1 Ar-Ge ve Yenilik Faaliyetleri

Bakanlığımız sanayide teknolojik dönüşümü sağlayarak ülke ekonomisinin uluslararası düzeyde rekabet edebilir bir yapıya kavuşturulması için 5746 sayılı Kanun çerçevesinde teknoloji merkezleri, Ar-Ge merkezleri ve tasarım merkezlerinde yürütülen Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetlerine birçok destek ve teşvik vermektedir. Karabük ilinde teknolojik dönüşüm faaliyetleri nedeniyle Bakanlığımızın 5746 sayılı Kanun kapsamında verdiği destek ve teşviklerden yararlanan birimler tabloda verilmiştir.

Karabük İlinde Teknolojik Dönüşüm Faaliyetlerinde Bulunan Birimler

Birim	Sektör	Birim sayısı
Ar-Ge merkezi		
Kardemir Karabük Demir Çelik Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Demir ve demir dışı metaller	1
Toplam Ar-Ge merkezi		1
Tasarım merkezi		
Gürmen Giyim Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Tekstil	1
Toplam tasarım merkezi		1
Teknoloji geliştirme bölgesi		
Karabük Üniversitesi Teknoloji Geliştirme Bölgesi		1
Toplam TGB		1
Genel toplam		3

Kaynak: <https://www.sanayi.gov.tr/istatistikler/istatistiki-bilgiler> (31.12.2020 tarihi itibarıyla)

Teknoloji geliştirme bölgesinde bulunan girişimci sayısı 10 olup bunlardan 6'sı yazılım, biri elektronik, biri enerji, biri geri dönüşüm ve biri de mühendislik/mimarlık faaliyeti alanlarında hizmet vermektedir.

Sanayimizin teknoloji düzeyinin artırılmasına yönelik olarak Bakanlığımız ilgili kurumları tarafından birçok program yürütülmektedir. Karabük ilinde 2020 yılında bu programlar kapsamında verilen KOSGEB destekleri aşağıda 78.6.3 başlığında Ar-Ge, teknolojik üretim ve yerlileştirme desteklerinde verilmiştir. TÜBİTAK destekleri ise 78.6.4 başlığında verilmiştir.

Bakanlığımızca 2014 yılından itibaren Ar-Ge projeleri sonucu ortaya çıkmış olan mal ve hizmetler için Teknolojik Ürün Deneyim (TÜR) Belgesi düzenlenmektedir. Söz konusu mal ve hizmet sahipleri bu belge ile iş deneyim belgesi olmadan da kamu ihalelerine girebilmektedir. Karabük ilinde TÜR Belgesi verilen işletme yoktur.

78.5.2 Fikri Mülkiyet Hakları

Karabük İli Faydalı Model, Marka, Patent ve Tasarım Başvuru İstatistikleri

Faaliyet	2015-2019		2020	
	Sayı	Türkiye içindeki payı (%)	Sayı	Türkiye içindeki payı (%)
Marka	517	0,099	129	0,083
Patent	51	0,141	3	0,037
Faydalı model	6	0,038	5	0,140
Dosya sayısı	11	0,027	6	0,060
Tasarım sayısı	12	0,006	13	0,031

Kaynak: <https://www.turkpatent.gov.tr/TURKPATENT/statistics/>, erişim tarihi: 11.08.2021

Karabük ilinde 2020 yılında önceki yıla göre; marka, faydalı model ve tasarım başvuru sayılarında artış, patent başvuru sayılarında ise azalış görülmüştür.

78.6 BAKANLIĞIMIZ TARAFINDAN SAĞLANAN DESTEKLER

78.6.1 Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğüne Sağlanan Destekler

Bakanlar Kurulunun 15.06.2012 tarih ve 2012/3305 sayılı Kararı ile yürürlüğe giren teşvik sistemi 4 farklı uygulamadan oluşmaktadır:

- **Genel teşvik uygulamaları;** teşvik edilmeyecek yatırım konuları dışında kalan tüm yatırımları kapsamaktadır.
- **Bölgesel teşvik uygulamaları;** iller arasındaki gelişmişlik farkını azaltmayı ve illerin üretim ve ihracat potansiyellerini artırmayı hedeflemektedir.
- **Öncelikli yatırımların teşviki;** belirli yatırım konularının 5. Bölge destekleri ile desteklenmesi hedeflenmektedir.
- **Stratejik yatırımların teşviki;** cari açığın azaltılmasına katkı sağlayacak katma değeri yüksek yatırımlar desteklenmektedir.

Bu uygulamalar kapsamında ulusal veya uluslararası sermayeli firmalar tarafından ülkemizde gerçekleştirilecek yatırım projelerine sağlanacak destek unsurları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Destek unsurları	Genel teşvik uygulamaları	Bölgesel teşvik uygulamaları	Öncelikli yatırımların teşviki	Stratejik yatırımların teşviki
KDV istisnası	✓	✓	✓	✓
Gümrük vergisi muafiyeti	✓	✓	✓	✓
Vergi indirimi		✓	✓	✓
Sigorta primi işveren hissesi desteği		✓	✓	✓
Sigorta primi (işçi hissesi) desteği*		✓	✓	✓
Faiz veya kâr payı desteği **		✓	✓	✓
Yatırım yeri tahsis		✓	✓	✓
KDV iadesi***				✓

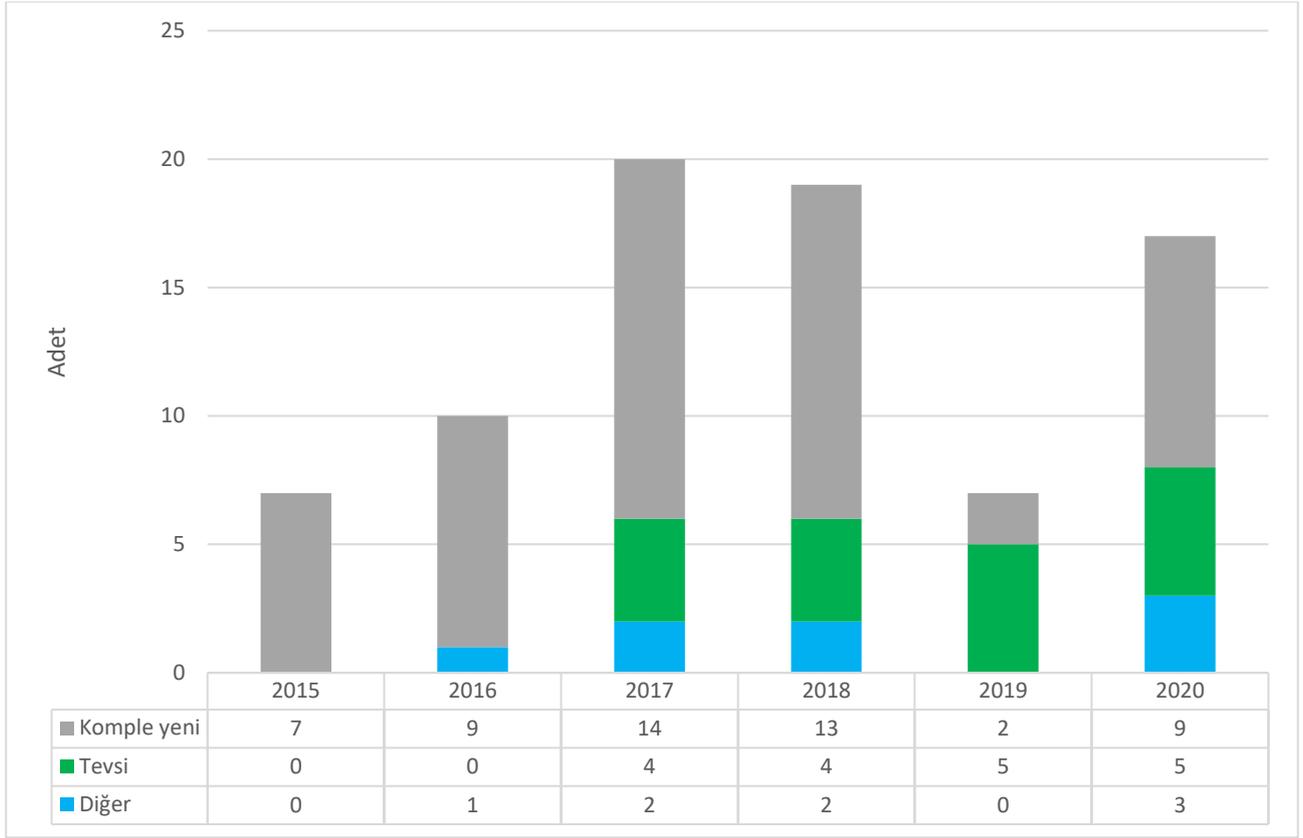
* Yatırımın 6. Bölgede yapılması halinde veya Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı (TOSHP) kapsamında desteklenen stratejik yatırımlara sağlanır.

**Yatırımın bölgesel teşvik uygulamalarında 3., 4., 5. veya 6. bölgelerde gerçekleştirilmesi halinde sağlanır.

*** Sabit yatırım tutarı 500 milyon TL üzerinde olan stratejik yatırımlara sağlanır.

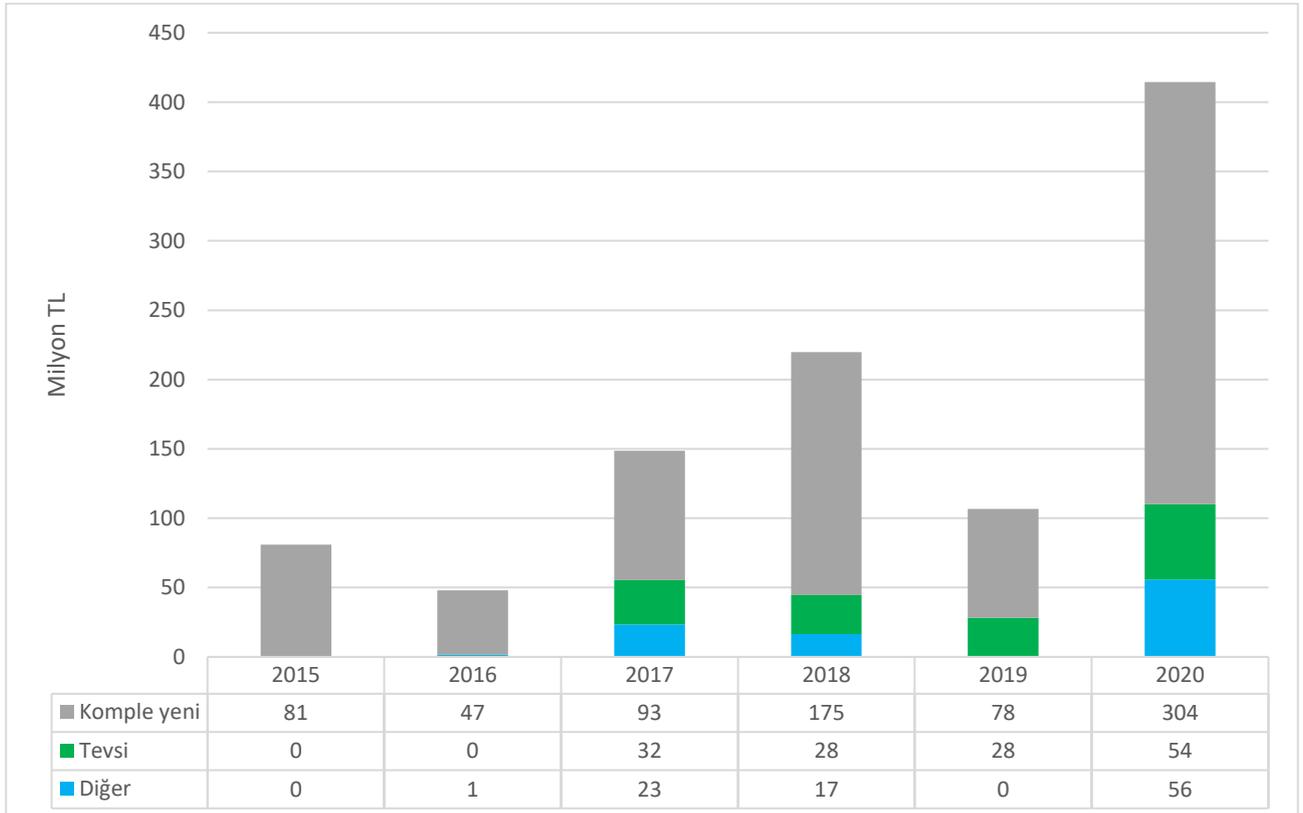
Karabük ili 2015-2020 dönemi teşvik belgesi istatistikleri aşağıdaki tablolarda verilmektedir. Söz konusu dönemde Karabük ilinde 54'ü komple yeni yatırım, 18'i tevs ve 8'i diğer olmak üzere toplam 80 teşvik belgesi verilmiş, bu kapsamda yapılacak yatırımlarla 1804 istihdam yaratılması öngörülmüştür.

Karabük İlinde Yıllara Göre Düzenlenen Teşvik Belgesi Sayıları (2015-2020)

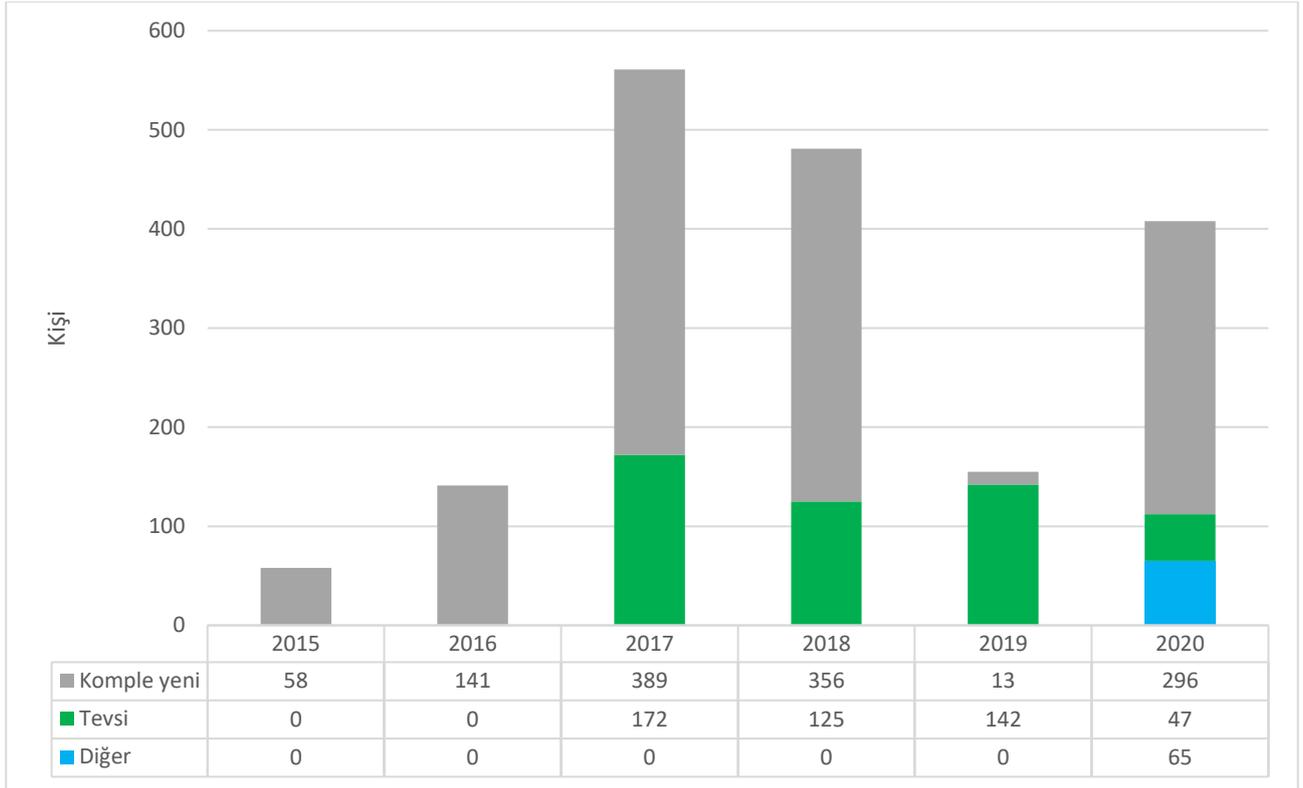
Kaynak: Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü (TUYSGM), rapor tarihi: 20.06.2021

Karabük İlinde Yatırım Teşvik Belgeleri Kapsamında Yapılan Sabit Yatırım Tutarları (2015-2020)

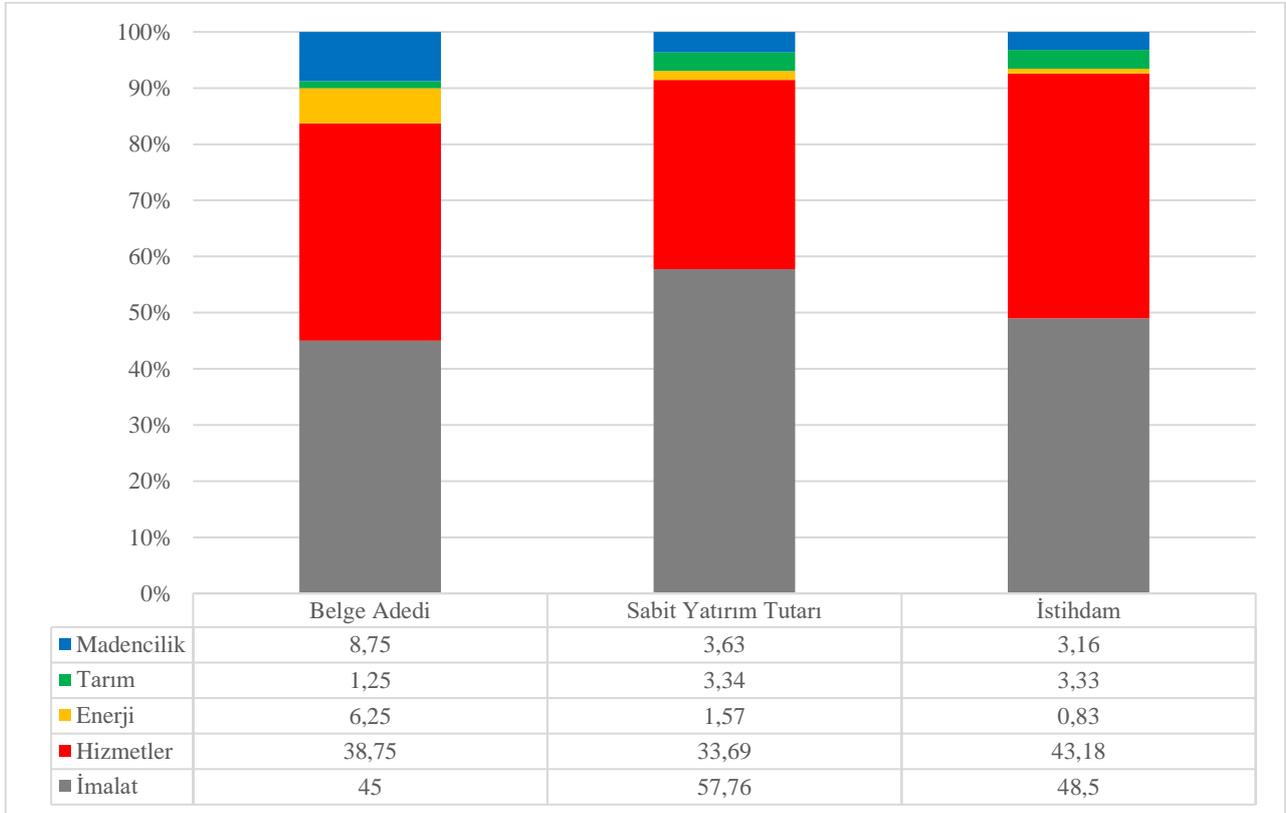
Kaynak: TUYSGM, rapor tarihi: 20.06.2021

Karabük İlinde Yatırım Teşvik Belgeleri Kapsamındaki İstihdam (2015-2020)

Kaynak: TUYSGM, rapor tarihi: 20.06.2021

Karabük İlinde Sektörlere Göre Yatırım Teşviklerinin Dağılımı (2015-2020)

Kaynak: TUYSGM, rapor tarihi: 20.06.2021

Karabük İli Teşvik Belgelerinin Türkiye'deki Payı

Yıl	Tüm sektörler içindeki payı (%)			Sanayi sektörleri içindeki payı *(%)		
	Teşvik belgesi sayısındaki	Sabit yatırım tutarındaki	İstihdamdaki	Teşvik belgesi sayısındaki	Sabit yatırım tutarındaki	İstihdamdaki
2015	0,16	0,07	0,04	0,04	0,00	0,01
2016	0,20	0,04	0,09	0,08	0,01	0,02
2017	0,28	0,07	0,25	0,26	0,07	0,27
2018	0,33	0,12	0,19	0,29	0,14	0,19
2019	0,12	0,06	0,08	0,15	0,03	0,10
2020	0,16	0,16	0,14	0,15	0,15	0,08

Kaynak: Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü, erişim tarihi:20.06.2021

* Madencilik, imalat ve enerji sektörlerini kapsamaktadır.

2015- 2020 döneminde Karabük iline verilen teşvik belgeleri sayısının, teşvik belgeleri kapsamında yapılacak sabit yatırım tutarlarının ve bu yatırımlarla yaratılacak istihdamın tüm Türkiye'de verilen teşvik belgeleri içindeki payları dalgalanmıştır. İncelenen dönemde sanayi sektörüne verilen teşvik belgelerinin paylarında da benzer bir dalgalanma görülmüştür.

Karabük ilinde 2020 yılında çeşitli sektörlerle tümü yerli sermayeli ve toplam sabit yatırım tutarı 414 milyon TL olan, 17 adet yatırım teşvik belgesi verilmiştir. Yatırımlar teşvik belgeleri sayısına göre ağırlıklı olarak imalat ve hizmetler sektörlerindedir.

Karabük ilinde 2020 yılı içerisinde 2 yatırım teşvik belgesi verilen "demir çelik ana sanayii" alt sektörü hem teşvik belgesi sayısı hem de yatırım tutarına göre en çok yatırım yapılan sanayi alanıdır.

78.6.2 Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğünce Sağlanan Destekler

Kalkınma ajansları, bölgelerinin kalkınma sürecinin hızlandırılması ve bölge için kritik öneme sahip faaliyetlerin hayata geçirilmesi amacıyla önceden belirlenmiş uygunluk kriterleri doğrultusunda; bölge planı ve programları ile yıllık çalışma programı ve ilgili başvuru rehberlerinde belirlenen alanlarda bölge aktörlerine mali ve teknik destek sağlayabilir. Ajans tarafından uygulanacak destek türleri şunlardır:

- **Mali destekler**
 - Doğrudan finansman desteği,
 - Finansman desteği,
- **Teknik destekler**

Mali destek, desteklenecek proje veya faaliyetlerin gider bütçelerinin, belirlenecek oranlarda ajans tarafından karşılanması amacını güden nakdi ödemeleri kapsamaktadır.

Doğrudan finansman desteği; ajansın proje teklif çağrısı, fizibilite desteği ve güdümlü proje desteği yöntemi ile verdiği destekleri kapsamaktadır.

Proje teklif çağrısı: Ajans tarafından sağlanacak desteklere ilişkin olarak, başvuru rehberinin kamuoyuna ilanına yönelik açık daveti ifade eden proje teklif çağrısı yöntemi ajansların kuruluşlarından bugüne kadar en çok kullandığı destek programlarından biridir.

Fizibilite desteği: Ajansın, bölgenin kalkınması ve rekabet gücü açısından önemli fırsatlardan yararlanılmasına, bölge ekonomisine yönelik tehdit ve risklerin önlenmesine, bölgenin yenilik ve girişimcilik kapasitesinin geliştirilmesine yönelik yatırım projelerinin fizibilite çalışmalarına vermiş olduğu destekleri kapsayan fizibilite desteği uygulaması 2018 yılından beri uygulanmaktadır.

Güdümlü proje desteği: Proje teklif çağrısı yöntemi uygulanmadan doğrudan destek sağlamaya yönelik olarak; bölge planında öngörülen öncelikler doğrultusunda, konusu ve koşulları ajans öncülüğünde ve yönlendirmesinde belirlenen özel nitelikli model projelerdir. Güdümlü proje desteğini (GPD) diğer mali destek yöntemlerinden farklı kılan esas unsur, ajansın öncülüğü ile başlatılmış olmasıdır. Projeler, ajansın öncülüğünde geliştirilir. Bu kapsamda; ajans, ilk fikri oluşturma aşamasından itibaren genel çerçevesini ortaya koymuş olduğu projeyi uygulayacak muhtemel aktörleri belirlemek için gerekli koordinasyonu yürütür.

Finansman desteği; ilgili aracı kuruluşlardan alınacak krediler karşılığında ödenecek finansman giderlerinin, ajans tarafından karşılanmasını öngören mali destektir. Finansman desteği ilk olarak 2020 yılında uygulanmaya başlanmıştır.

Teknik destek, ajansların bölgelerindeki paydaşlarının yerel ve bölgesel kalkınmaya katkıda bulunabilecek çalışmaları ve kurumsal kapasitelerinin artırılması amacıyla kendi personeli ya da hizmet alımı yoluyla eğitim verme, program ve proje hazırlanmasına katkı sağlama, geçici uzman personel görevlendirme, danışmanlık sağlama, lobi faaliyetleri ve uluslararası ilişkiler kurma gibi kurumsal nitelikli ve kapasite geliştirici teknik destek hizmetlerini kapsamaktadır.

TR81 Bölgesindeki Zonguldak, Karabük, Bartın illerine hizmet veren Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı (BAKA) tarafından Karabük iline verilen destekler; destek türü ve sektör bazında mali destek program (MDP) yılı itibarıyla aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Karabük İline Verilen Kalkınma Ajansı Destekleri (2015-2020)

MDP yılı	Destek türü *	Gösterge bütçesi (TL)**	Başvuru sayısı	Başarılı proje sayısı	Toplam ajans desteği tutarı (TL) (A)	Toplam eş finansman tutarı (TL) (B)	Toplam yatırım tutarı (TL) (A)+(B)
2015	Proje Teklif Çağrısı	13.000.000	56	15	3.275.826	2.439.356	5.715.182
2015	Teknik Destek	300.000	22	7	84.048	-	84.048
2016	Proje Teklif Çağrısı	7.000.000	13	2	1.888.706	1.693.946	3.582.652
2016	Teknik Destek	300.000	8	1	4.130	-	4.130
2017	Teknik Destek	450.000	8	6	60.030	-	60.030
2018	Güdümlü Proje Desteği	-	1	1	2.999.713	1.000.000	3.999.713
2018	Proje Teklif Çağrısı	20.000.000	40	18	6.013.119	1.598.353	7.611.472
2018	Teknik Destek	2.000.000	46	33	491.512	-	491.512
2019	Teknik Destek	1.000.000	18	9	172.200	-	172.200
2020	Proje Teklif Çağrısı	35.000.000	28	5	8.136.995	3.437.350	11.574.344
	Toplam		240	97	23.126.280	10.169.004	33.295.283

Kaynak: Kalkınma Ajanları Genel Müdürlüğü (KAGM)

* Sanayi sektörlerine verilmiş olup olmadığına bakılmaksızın ajans tarafından verilen tüm destekler listelenmiştir. Fizibilite desteğinden daha kapsamlı olan “Doğrudan Faaliyet Desteği” 2017 yılından itibaren uygulanmamaktadır.

** Ajansların çıkmış olduğu destek programları sadece bir ili değil Düzey 2 bölgesini kapsadığı için gösterge bütçesi ilgili programın toplam bütçesi olarak alınmıştır. Güdümlü proje destekleri proje bazında uygulandığı için gösterge bütçesi tutarı girilmemiştir.

Karabük İlindeki Kalkınma Ajansı Destekli Sanayi Projeleri (2020)

Destek türü	Gösterge bütçesi (TL) *	Sanayi alt sektörü (NACE Rev.2)	Başvuru sayısı	Başarılı proje sayısı	Ajans desteği (TL) (A)	Eş finansman tutarı (TL) (B)	Toplam yatırım tutarı (TL) (A)+(B)
Proje Teklif Çağrısı	35.000.000	32. Diğer imalatlar	2	0	-	-	-
Proje Teklif Çağrısı	35.000.000	38. Atılım toplanması, ıslahı ve bertarafı faaliyetleri; maddelerin geri kazanımı	1	1	2.400.803	800.268	3.201.070
Toplam			3	1	2.400.803	800.268	3.201.070

Kaynak: KAGM

* Ajansların çıkmış olduğu destek programları sadece bir ili değil Düzey 2 bölgesini kapsadığı için gösterge bütçesi ilgili programın toplam bütçesi olarak alınmıştır.

Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı tarafından 2021 yılında ilan edilen destek programı yoktur.

78.6.2.1 Kalkınma Ajansları Aracılığıyla Kullanılan Destekler

Merkezi düzeyde, farklı il ve bölgelerde uygulanan programlarla bir yandan yerel düzeydeki sosyal sorunlara çözümler üretilirken diğer yandan illerin ve bölgelerin ihracat ve üretim kapasitesini artırmaya dönük projeler desteklenmektedir. Ayrıca şehirlerin uluslararası erişilebilirliğinin ve kentsel yaşam kalitesinin yükseltilmesi, sanayi, teknoloji ve yenilik altyapıları ile beşerî sermaye ve kurumsal kapasitelerinin geliştirilmesi gibi noktalarda da çalışmalar yürütülmektedir. Merkezi düzeyde uygulanan ve kalkınma ajansları aracılığıyla yürütülen programlara aşağıda yer verilmektedir.

- Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı (CMDP)
- Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı (SOGEP)
- Üreten Şehirler Programı
- Çalışan ve Üreten Gençler Programı
- Kurumsal Dönüşüm ve Sürdürülebilirlik Destek Programı
- Bölgesel Kalkınma Fonu

Bu programlardan CMDP Diyarbakır, Elâzığ, Erzurum, Hatay, Malatya, Mardin, Samsun, Sivas, Şanlıurfa, Trabzon, Van, Gaziantep, Mersin ve Adana olmak üzere 14 ilde uygulanmaktadır. Üreten Şehirler Programı Adana, Antalya, Balıkesir, Denizli, Eskişehir, Gaziantep, Kahramanmaraş, Kayseri, Konya, Manisa, Mersin, Sakarya ve Tekirdağ olmak üzere 13 ilde 2021 yılında uygulamaya konmuştur. Çalışan ve Üreten Gençler Programı ve Kurumsal Dönüşüm ve Sürdürülebilirlik Destek Programı 2021 yılında uygulamaya konmuş; ülke genelinde uygulanacak programlardır.

Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı; 2019 yılında Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bünyesine alınan Sosyal Destek Programı'nın yeniden tasarlanarak 81 ilde uygulandığı programdır. SOGEP toplumun dezavantajlı kesimlerinin ekonomik ve sosyal hayata daha aktif katılımlarını sağlamak, üretkenlik ve yetenek gelişimini destekleyerek istihdam edilebilirliği artırmak amacıyla uygulanmaktadır. Bu projelere örnek olarak gençlere yönelik nitelikli işgücünün yetiştirilmesi için meslek lisesi öğrencilerin firmalarda eğitimlerini pratiğe dönüştürmesi, STEM (Science, Technology, Engineering ve Mathematics) projeleri ile gençlerin Ar-Ge ve yenilikçilik yeteneklerinin uygulamalı olarak geliştirilmesi ve dezavantajlı kesimlerin istihdam edilebilirliğinin artırılması yoluyla sosyal entegrasyonun sağlanmasına yönelik projeler sayılabilir. Ayrıca dezavantajlı kadınların istihdam edilebilirliğinin artırılması, iş hayatına katılımlarının sağlanması ve kadın girişimciliğine yönelik projeler de desteklenmiştir. Bu projelerle kadınların iş hayatına katılımının kolaylaştırılması için mesleki eğitimlerin düzenlenmesi, kadın girişimciliğinin desteklenmesi ve üretime geçen kadınların kooperatifleşmesi gibi alanlarda faaliyetler yürütülmektedir.

Karabük ilinde merkezi düzeyde uygulanan programlar kapsamında desteklenen projeler aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Bakanlık Tarafından Kalkınma Ajansı Aracılığıyla Verilen Destekler (2015-2020)

Destek programı yılı	Program adı	Gösterge bütçesi *(TL)	Başvuru sayısı **	Başarılı proje sayısı	Toplam ajans desteği tutarı (TL) (A)	Toplam eş finansman tutarı (TL) (B)	Toplam yatırım tutarı (TL) (A)+(B)
2019	Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı	166.023.000	3	2	2.806.243	335.137	3.141.381
2020	Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı	166.023.000	4	1	1.100.000	329.632	1.429.632
	Toplam		7	3	3.906.243	664.769	4.571.013

Kaynak: KAGM

Destek tutarları cari fiyatlarla verilmiştir.

* SOGEP bütçesi Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile tüm Türkiye için tahsis edilen tutarlardır.

Bakanlık Tarafından Kalkınma Ajansı Aracılığıyla Desteklenen Projeler (2020)

Sıra	Program adı	Gösterge bütçesi * (TL)	Alt sektör NACE Rev.2 (Düzy 2)	Başvuru sayısı **	Başarılı proje sayısı	Toplam ajans desteği tutarı (TL) (A)	Toplam eş finansman tutarı (TL) (B)	Toplam yatırım tutarı (TL) (A)+(B)
1	Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı	166.023.000	01. Bitkisel ve hayvansal üretim ile avcılık ve ilgili hizmet faaliyetleri	3	1	1.100.000	329.632	1.429.632

Kaynak: KAGM

Destek tutarları cari fiyatlarla verilmiştir.

* SOGEP bütçesi Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile tüm Türkiye için tahsis edilen tutarlardır.

Bakanlık Tarafından İlan Edilen Destek Programları (2021)

Sıra	Program adı	Gösterge bütçesi (TL)
1	Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı	166.023.000

Kaynak: KAGM

* SOGEP bütçesi Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile tüm Türkiye için tahsis edilen tutarlardır.

78.6.3 KOSGEB Tarafından Sağlanan Destekler

Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) tarafından küçük ve orta ölçekli işletmelere (KOBİ) farklı amaçlarla çeşitli destekler verilmektedir. Bu destekler girişimcilik destekleri; Ar-Ge, teknolojik üretim ve yerleştirme destekleri; işletme geliştirme, büyüme ve uluslararasılaşma destekleri; finansman destekleri başlıklarında gruplandırılmaktadır.

Girişimcilik destekleri kapsamında 2018 yılı sonuna kadar uygulanan Girişimcilik Destek Programı, sonrasında Geleneksel Girişimci Destek Programı ve İleri Girişimci Destek Programı olarak iki aşamada uygulanmaya başlanmıştır. Bu kapsamda verilen girişimcilik eğitimleri, bu programlardan yararlanmanın ön koşuludur.

Ar-Ge, teknolojik üretim ve yerileştirme destekleri kapsamında 31.10.2019 tarihine kadar Endüstriyel Uygulama Destek Programı, 31.01.2021 tarihine kadar Ar-Ge ve İnovasyon Destek Programı uygulanmış; 01.02.2021'den sonra program Ar-Ge, Ür-Ge ve İnovasyon Destek Programı adıyla uygulanmaya başlanmıştır. Bu kapsamda ayrıca KOBİ TEKNOYATIRIM - KOBİ Teknolojik Ürün Yatırım Destek Programı ve Stratejik Ürün Destek Programı (Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı) (HAMLE) uygulanmaktadır.

İşletme geliştirme, büyüme ve uluslararasılaşma destekleri kapsamında İşletme Geliştirme Destek Programı (Genel Destek Programı), İşbirliği Destek Programı, KOBİGEL-Kobi Gelişim Destekleri (Tematik Proje Destek Programı), Uluslararası Kuluçka Merkezi ve Hızlandırıcı Destek Programı ve Yurtdışı Pazar Destek Programı (Teknolojik Ürün Tanıtım ve Pazarlama Destek Programı) uygulanmaktadır.

Finansman destekleri kapsamında ise KOBİ'lerin bankalardan uygun koşullarda nakdî kredi (işletme, makine teçhizat, acil destek) temin edebilmeleri için KOSGEB tarafından belirlenen limitler, oranlar ve vadeler dahilinde faiz/kâr payı masraflarına destek sağlanmaktadır.

Finansal KOSGEB Destekleri

Finansal destekler	2015-2019			2020		
	Desteklenen girişimci sayısı	Geri ödemesiz destek tutarı (TL)	Geri ödemeli destek tutarı (TL)	Desteklenen girişimci sayısı	Geri ödemesiz destek tutarı (TL)	Geri ödemeli destek tutarı (TL)
Girişimcilik destekleri	693	15.888.527,17	2.142.748,95	112	2.229.442,68	51.030,00
Ar-Ge, teknolojik üretim ve yerileştirme destekleri	2	217.282,96	189.060,00	0	0,00	0,00
İşletme geliştirme, büyüme ve uluslararasılaşma destekleri	292	4.651.163,08	291.960,00	39	801.800,11	0,00
	Desteklenen kişi/işletme sayısı	KOSGEB tarafından karşılanan faiz tutarı (TL)	Oluşturulan kredi hacmi (TL)	Desteklenen kişi/işletme sayısı	KOSGEB tarafından karşılanan faiz tutarı (TL)	Oluşturulan kredi hacmi (TL)
KOBİ Finansman Destek Programı	1.056	6.237.217,72	27.829.220,00	69	315.302,16	3.891.000,00

Kaynak: KOSGEB

TL tutarlar cari fiyatlarla verilmiştir.

Diğer KOSGEB Destekleri

Girişimcilik eğitimleri	2015-2019	2020
Düzenlenen uygulamalı girişimcilik eğitimi sayısı	158	
Uygulamalı girişimcilik eğitimi alan kişi sayısı	4.095	
Çevrimiçi girişimcilik eğitimi alan kişi sayısı	57	274

Kaynak: KOSGEB

İŞGEM/TEKMER Programı ile girişimcilik ekosisteminde yer alan aktörler arası işbirliği ile ulusal plan ve programlar doğrultusunda işletmelerin kurulmasını ve sürdürülmesini sağlamak için inkübasyon hizmetleri sağlayacak yapıların kurulması ve işletilmesine destek sağlamak amaçlanmaktadır. Karabük ilinde İŞGEM ve TEKMER Programları kapsamında herhangi bir merkez bulunmamaktadır.

İşletmelere ülke çapında verilecek KOSGEB hizmet ve desteklerinden daha etkin yararlanılmasını sağlamak amacıyla bilgilendirme ve rehberlik faaliyetlerini yürütmek üzere ticaret ve sanayi/ticaret/sanayi odaları, ticaret borsaları, esnaf ve sanatkârlar odaları/birlikleri, esnaf ve sanatkârlar kredi ve kefalet kooperatifleri birlikleri, küçük sanayi siteleri, organize sanayi bölgeleri yönetimleri, teknoloji geliştirme bölgeleri, üniversiteler ve belediyeler ile işbirliği protokolleriyle KOSGEB temsilcilik ofisleri oluşturulmaktadır. İlde KOSGEB temsilcilik ofisi yoktur.

78.6.4 TÜBİTAK Tarafından Sağlanan Destekler

***Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK);** Türkiye'nin rekabet gücü ile refahını artırmak ve sürekli kılmak için; toplumun her kesimi ve ilgili kurumlarla iş birliği içinde ulusal öncelikler doğrultusunda bilim ve teknoloji politikaları geliştirmek, bunları gerçekleştirecek alt yapının ve araçların oluşturulmasına katkı sağlamak, araştırma ve geliştirme faaliyetlerini özendirmek, desteklemek, koordine etmek, yürütmek, bilim ve teknoloji kültürünün geliştirilmesinde öncülük etmek amacıyla kurulmuştur. TÜBİTAK destekleri aşağıda verilmiştir.*

Karabük İli TÜBİTAK Destekleri

Destekler	2015-2019				2020			
	Desteklenen kişi / firma / üniversite / kuruluş sayısı	Proje sayısı	Destek / tahsis miktarı (TL)	Yaratılan Ar-Ge hacmi (TL)	Desteklenen kişi / firma / üniversite / kuruluş sayısı	Proje sayısı	Destek / tahsis miktarı (TL)	Yaratılan Ar-Ge hacmi (TL)
Özel sektöre yönelik	4	5	1.460.707,4	2.164.011,0	1	1	86.663,4	128.390,2
Teknogirişim *	0		0,0		1		86.663,4	
Akademik	1		6.768.148,2		1		1.169.824,3	
Bilim insanı	161		3.794.526,7		27		97.821,3	
Uluslararası işbirliği			2.904,3				32.498,8	
Bilim ve toplum faaliyetleri		144	1.299.895,4			17	16.574,4	
Bilim Fuarları Destekleme Programı								
Katılan okul sayısı	123				17			
Katılan öğrenci sayısı	12.300				1.700			
Desteklenen proje sayısı		123				17		

Kaynak TÜBİTAK

* “Kişi / firma / üniversite / kuruluş sayısı” yeni kurulanları, tahsis miktarı ise desteklenen tüm firmalara yapılan tahsisi içermektedir.

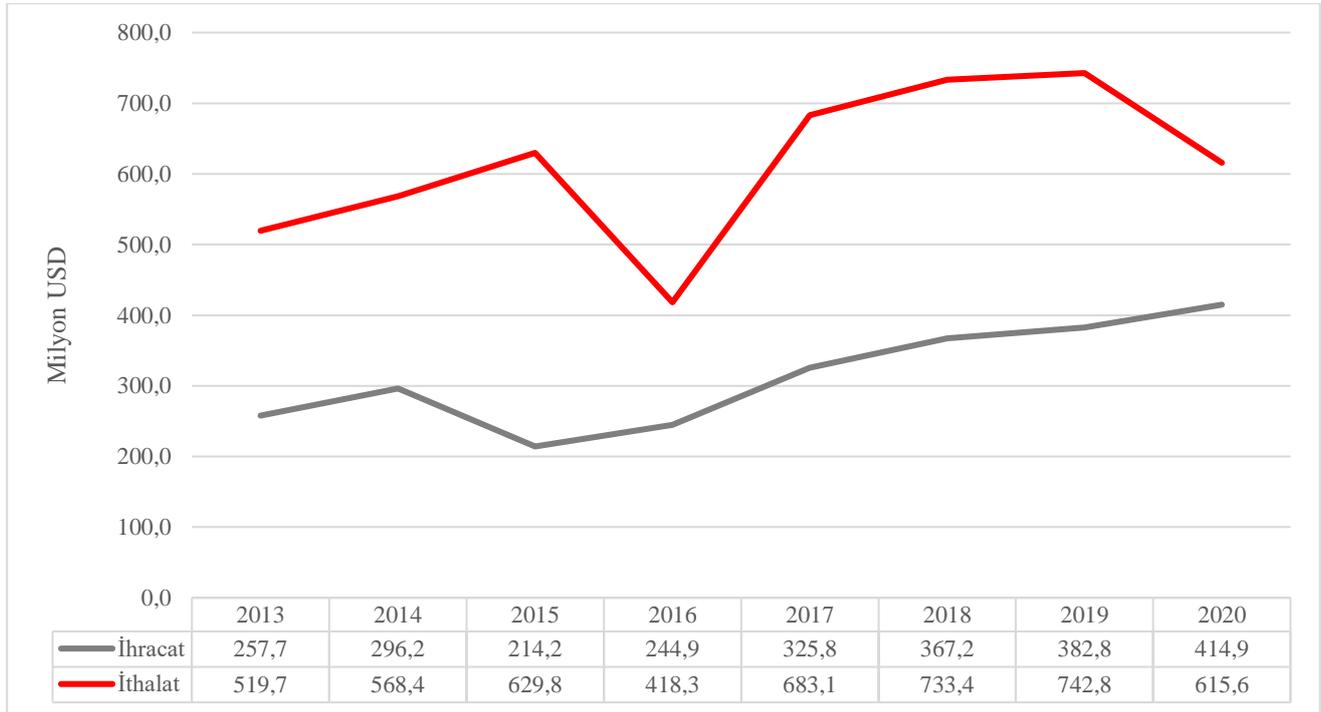
** Destek tahsis miktarları ve yaratılan Ar-Ge hacmi 2021 sabit fiyatlarıyla verilmiştir.

78.7 İL DIŞ TİCARET YAPISI

78.7.1 İl Dış Ticaretinin Gelişimi

Karabük ili dış ticareti 2013-2020 döneminde dalgalı bir seyir izlemiştir. 2020 yılında 414,9 milyon dolar ile en yüksek değerini gören il ihracatı önceki yıla göre %8,38 artmıştır. 2019 yılında 742,8 milyon dolar ile en yüksek değerini gören İl ithalatı 2020 yılında önceki yıla göre %17,12 azalarak 615,6 milyon dolar olmuştur. İl dış ticaretinin son 8 yıldaki gelişimi grafikte verilmektedir.

Karabük İli Dış Ticareti

Kaynak: TÜİK, Dış Ticaret İstatistikleri (Genel Ticaret Sistemi)

2020 yılına ait Türkiye dış ticaret verilerine göre; 169,6 milyar dolar olan ihracatın, %0,24'ü, 219,5 milyar dolar olan ithalatın ise %0,28'i Karabük iline kayıtlı firmalar tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu paylarla, Karabük ili Türkiye genelinde illerin 2020 yılı dış ticaret performansları sıralamasında ihracatta 28. sırada, ithalatta ise 23. sırada yer almaktadır.

TÜİK verilerine göre Karabük ilinde 2013 yılında 34 olan ihracatçı girişim sayısı 2020 yılında 46'ya, ithalatçı girişim sayısı ise 33'ten 45'e yükselmiştir.

TÜİK kaynaklı il dış ticaret verileri girişim merkezlerinin bulunduğu ile göre oluşturulmaktadır. Girişim merkez adreslerinin bulunduğu iller yıldan yıla değişebildiği için, verilerin yıllar itibariyle karşılaştırılmasında bu durum dikkate alınmalıdır. Ayrıca ihracat girişim merkezinden yapılmış görüldüğünden TÜİK verileri ilin gerçek dış ticaret performansını yansıtmamaktadır.

78.7.2 İl Dış Ticaretinin Ülkelere Göre Dağılımı

Karabük ilinin ilk on ülke bazında dış ticareti aşağıdaki gibidir. 2020 yılında İl ihracatının %50,03'ü, ithalatının ise %85,15'i ilk on ülkeyle yapılmıştır.

Karabük İlinin İlk On Ülke Bazında Dış Ticareti (2020)

İhracat			İthalat		
Ülke adı	(Bin USD)	Paylar (%)	Ülke adı	(Bin USD)	Paylar (%)
Fas	51.652	12,45	Rusya Federasyonu	160.386	26,05
Romanya	28.915	6,97	Brezilya	85.635	13,91
Malezya	23.067	5,56	Ukrayna	69.489	11,29
Yemen	18.077	4,36	ABD	59.989	9,74
Bulgaristan	16.787	4,05	Kolombiya	44.709	7,26
Ukrayna	16.202	3,90	Romanya	31.210	5,07
Yunanistan	14.866	3,58	Kanada	19.152	3,11
Gana	14.856	3,58	Çin	19.065	3,10
Peru	11.828	2,85	Bulgaristan	17.325	2,81
BAE	11.352	2,74	Libya	17.232	2,80

Kaynak: TÜİK, Dış Ticaret İstatistikleri (Genel Ticaret Sistemi)

Karabük ili 2020 yılı ihracatı; ağırlıklı olarak Fas ve Romanya ülkelerine yöneliktir. Ayrıca Malezya, Yemen, Bulgaristan ülkelerine de ihracat yapılmaktadır. Karabük ili ithalatı; ağırlıklı olarak Rusya Federasyonu ve Brezilya ülkelerinden yapılmaktadır. Ayrıca Ukrayna, ABD, Kolombiya ülkelerinden de ithalat yapılmaktadır.

Ülkelere göre yoğunlaşma

İl dış ticaretinin ülkelere göre yoğunlaşması yıllar itibariyle birikimli paylar dikkate alınarak incelenmiş ve ülke bazındaki birikimli paylarla karşılaştırılmıştır. Aşağıdaki tablolarda yer alan CR1 satırı en çok ihracat /ithalat yapılan birinci sıradaki ülkenin payını, CR2 satırı en çok ihracat/ithalat yapılan birinci ve ikinci sıradaki ülkelerin paylarının toplamını verir. Aynı şekilde CR3 en çok ihracat/ithalat yapılan ilk üç sıradaki ülkenin, CR4 en çok ihracat/ithalat yapılan ilk dört sıradaki ülkenin, CR5 en çok ihracat/ithalat yapılan ilk beş sıradaki ülkenin, CR10 ise en çok ihracat/ithalat yapılan ilk on sıradaki ülkenin ilin toplam ihracatından/ithalatından aldığı payları verir. Birikimli paylar yüksekse ihracatın/ithalatın belli ülkelerde yoğunlaştığını ve bu ülkelerde bir sorun olduğunda ihracat/ithalat yapamama riskinin arttığını gösterirken; düşük olması ise ihracatta/ithalatta ülke yoğunlaşmasının düşük olduğunu ve riskin dağıtıldığını gösterir.

Karabük İli İhracatının Ünelere Göre Yoğunlaşması (Birikimli Yüzde Paylar)

Yoğunlaşma göstergesi	Türkiye						Karabük					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2015	2016	2017	2018	2019	2020
CR1	9,6	10,2	9,9	9,8	9,2	9,4	25,1	17,9	17,7	19,4	18,0	12,4
CR2	16,8	18,2	16,1	16,3	15,4	16,0	33,6	31,0	30,8	27,0	24,1	19,4
CR3	23,4	23,9	22,1	21,9	21,1	22,0	39,5	37,1	35,4	33,3	29,8	25,0
CR4	28,1	29,1	27,8	27,3	26,5	27,4	43,9	42,9	40,1	39,1	35,4	29,3
CR5	32,8	34,0	33,4	32,4	31,4	32,2	48,2	48,2	44,0	44,8	39,2	33,4
CR6	36,8	38,2	38,7	37,0	35,9	36,4	52,1	52,1	47,9	48,4	42,7	37,3
CR7	40,6	41,9	42,9	41,3	40,3	40,4	55,9	55,6	51,8	51,8	45,8	40,9
CR8	43,9	45,6	46,9	44,2	43,5	43,4	59,6	58,7	55,7	55,2	49,0	44,4
CR9	47,1	49,1	49,5	46,5	46,0	46,2	62,5	61,8	59,5	57,7	52,0	47,3
CR10	49,8	51,7	51,8	48,9	48,3	48,9	64,4	64,8	62,9	60,1	54,2	50,0
Ülke sayısı	221	225	218	229	224	226	110	112	116	113	122	128

TÜİK verilerinden tarafımızca hesaplanmıştır.

Türkiye'nin 2015-2020 döneminde ihracat yaptığı ülke sayısı 218 ile 229 arasında değişmiştir. Türkiye'nin en çok ihracat yaptığı ülke Almanya'dır. İhracatımızdaki payı yıllar itibariyle küçük dalgalanmalar gösteren Almanya 2019'da %9,2 ile en düşük, 2016'da ise %10,2 en yüksek payı almıştır. İlk beş ülkenin ihracatımızdaki payı (CR5), 2015-2020 döneminde %31,4 (2019) ile %34,0 (2016) arasında değişmiştir. İlk on ülkeye yapılan ihracatın toplam ihracat içindeki payı (CR10) ise %48,3 (2019) ile %51,8 (2017) arasındadır.

Karabük ilinin 2015-2020 döneminde ihracat yaptığı ülke sayısı 110 ile 128 arasında değişmiştir. Karabük ili ihracatında CR5 %33,4 (2020) ile %48,2 (2015, 2016) arasında, CR10 ise %50 (2020) ile %64,8 (2016) arasındadır. Karabük ilinin ihracattaki CR5 ve CR10 değerleri Türkiye'nin CR5 ve CR10 değerleri ile karşılaştırıldığında il ihracatının ülkelere göre yoğunlaşmasının ülke ihracatının yoğunlaşmasından yüksek olduğu görülmektedir.

Karabük İli İthalatının Ükelere Göre Yoğunlaşması (Birikimli Yüzde Paylar)

Yoğunlaşma göstergesi	Türkiye						Karabük					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2015	2016	2017	2018	2019	2020
CR1	11,8	12,3	10,0	9,8	11,0	10,5	24,9	33,2	25,8	42,7	20,9	26,1
CR2	22,5	23,5	19,3	19,1	20,2	20,4	42,4	54,3	49,8	59,9	37,8	40,0
CR3	32,2	31,1	27,7	28,4	29,2	28,5	56,7	72,6	67,5	71,8	51,1	51,3
CR4	37,6	36,7	32,9	34,1	36,4	34,7	68,9	79,6	75,6	81,4	63,4	61,0
CR5	42,9	42,0	37,9	38,8	42,1	40,0	77,8	84,9	82,5	88,8	74,6	68,3
CR6	47,5	45,8	41,5	43,5	46,5	44,2	85,6	89,6	86,7	92,8	84,1	73,3
CR7	51,2	49,1	44,9	46,9	49,7	47,9	92,0	93,9	90,0	94,2	88,0	76,4
CR8	54,6	52,3	48,1	50,2	52,9	51,5	93,7	95,3	91,6	95,3	91,0	79,5
CR9	57,5	55,2	51,0	53,4	55,6	54,6	95,0	95,9	92,9	96,3	93,5	82,4
CR10	60,2	58,0	53,8	56,5	58,3	57,3	96,1	96,5	94,2	97,1	95,3	85,2
Ülke sayısı	220	225	222	220	217	216	41	54	50	55	58	57

TÜİK dış ticaret verilerinden tarafımızca hesaplanmıştır.

Türkiye'nin 2015-2020 döneminde ithalat yaptığı ülke sayısı 216 ile 225 arasında değişmiştir. Türkiye'nin en çok ithalat yaptığı ilk beş ülke Çin, Rusya Federasyonu, Almanya, ABD ve İtalya'dır. 2015-2020 döneminde ülke ithalatındaki CR5 %37,9 (2017) ile %42,9 (2015) arasında; CR10 ise %53,8 (2017) ile %60,2 (2015) arasında dalgalanmıştır.

Karabük ilinin 2015-2020 döneminde ithalat yaptığı ülke sayısı 41 ile 58 arasında değişmiştir. Karabük ili ithalatında CR5 %68,3 (2020) ile %88,8 (2018) arasında, CR10 ise %85,2 (2020) ile %97,1 (2018) arasındadır. Karabük ilinin ithalattaki CR5 ve CR10 değerleri Türkiye'nin CR5 ve CR10 değerleri ile karşılaştırıldığında il ithalatının ülkelere göre yoğunlaşmasının ülke ithalatının yoğunlaşmasından yüksek olduğu görülmektedir.

Karabük ili ihracat ve ithalatının ülkelere göre yoğunlaşmasını 2015-2020 yılı arası incelendiğinde ithalat ve ihracat yapılan ülke sayıları artarken buna bağlı olarak ithalat ve ihracat yapılan ilk 10 ülkeye olan yoğunluk azalmıştır. Bu kapsamda birikimli paylar yüzdesinin hem ithalat hem ihracat da 2015-2020 yılları arasında dalgalı bir seyir izleyerek düşmesi riskin önceki yıllara göre azaldığını göstermektedir.

78.7.3 İl Dış Ticaretinin Sektörel Dağılımı

Karabük İlinin Geniş Ekonomik Gruplar Bazında Dış Ticareti (2020)

Gruplar	İhracat		İthalat	
	Ülke (%)	İl (%)	Ülke (%)	İl (%)
Yatırım (sermaye) malları	11,66	2,44	14,49	1,46
Hammadde (ara mallar)	47,36	95,92	74,26	98,49
Tüketim malları	40,26	1,63	10,99	0,04
Diğerleri	0,72	0,00	0,26	0,00
Toplam	100,00	100,00	100,00	100,00

Kaynak: TÜİK, Dış Ticaret İstatistikleri (Genel Ticaret Sistemi)

Geniş ekonomik grupların sınıflamasına (BEC, Broad Economic Categories) göre il ihracatına en yüksek katkıyı %95,92 ile hammadde (ara mallar) ihracatı yaparken, onu %2,44 ile yatırım (sermaye) malları ve %1,63 ile tüketim malları izlemiştir. Geniş ekonomik grupların ilin ihracatına katkıları ara mallarında ülke ortalamasından yüksek, yatırım malları ve tüketim mallarında ülke ortalamasından düşük olup ülke genelinden ayrışmaktadır.

Geniş ekonomik grupların sınıflamasına göre il ithalatından en yüksek payı %98,49 ile hammadde ithalatı alırken, onu %1,46 ile yatırım malları ve %0,04 ile tüketim malları izlemiştir. Geniş ekonomik grupların ilin ithalatından aldığı paylar ara mallarında ülke ortalamasından yüksek, yatırım malları ve tüketim mallarında ülke ortalamasından düşük olup ülke genelinden ayrışmaktadır.

Ana sektörler bazında ilin 2015-2020 dönemindeki dış ticareti aşağıdaki tablolarda verilmektedir. Son yıllarda il ihracatından imalat sanayinin aldığı en yüksek pay %99,96'dır; bu pay 2020 yılında %99,81 olarak gerçekleşmiştir. İncelenen dönemde il ithalatından imalatın aldığı pay %33,28 ile %57,58 arasında, madencilik aldığı pay ise %42,41 ile %58,36 arasında değişmiştir. İl ithalatından 2020 yılında en yüksek pay alan sektör %46,99 ile madencilik olmuştur; imalatın payı ise %33,28'dir.

Sektör Bazında Karabük İli İhracat Verileri (2015-2020)

Sektörler	2015		2016		2017		2018		2019		2020	
	İhracat (Bin USD)	İldeki payı (%)	İhracat (Bin USD)	İldeki payı (%)	İhracat (Bin USD)	İldeki payı (%)	İhracat (Bin USD)	İldeki payı (%)	İhracat (Bin USD)	İldeki payı (%)	İhracat (Bin USD)	İldeki payı (%)
A. Tarım, ormancılık ve balıkçılık	16	0,01	224	0,09	532	0,16	384	0,10	445	0,12	279	0,07
B. Madencilik ve taş ocakçılığı	60	0,03	46	0,02	346	0,11	451	0,12	480	0,13	503	0,12
C. İmalat	214.143	99,96	244.643	99,89	324.873	99,72	366.239	99,75	381.717	99,72	414.150	99,81
E. Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	4	0,00	0	0,00	33	0,01	92	0,03	129	0,03	15	0,00
J. Bilgi ve iletişim	2	0,00	1	0,00	1	0,00	1	0,00	0	0,00	0	0,00
Toplam	214.224	100,00	244.913	100,00	325.786	100,00	367.166	100,00	382.771	100,00	414.947	100,00

Kaynak: TÜİK, Dış Ticaret İstatistikleri (ISIC4-Düzey 1, Genel Ticaret Sistemi)

Sektör Bazında Karabük İli İthalat Verileri (2015-2020)

Sektörler	2015		2016		2017		2018		2019		2020	
	İthalat (Bin USD)	İldeki payı (%)	İthalat (Bin USD)	İldeki payı (%)	İthalat (Bin USD)	İldeki payı (%)	İthalat (Bin USD)	İldeki payı (%)	İthalat (Bin USD)	İldeki payı (%)	İthalat (Bin USD)	İldeki payı (%)
A. Tarım, ormancılık ve balıkçılık	0	0,00	250	0,06	260	0,04	0	0,00	0	0,00	0	0,00
B. Madencilik ve taş ocakçılığı	267.120	42,41	194.859	46,59	359.364	52,60	344.553	46,98	433.509	58,36	289.278	46,99
C. İmalat	362.621	57,58	223.140	53,35	323.510	47,36	388.885	53,02	306.947	41,33	204.878	33,28
E. Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2.301	0,31	121.436	19,73
J. Bilgi ve iletişim	1	0,00	17	0,00	5	0,00	0	0,00	6	0,00	0	0,00
M. Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	42	0,01	0	0,00	2	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
R. Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Toplam	629.783	100,00	418.266	100,00	683.140	100,00	733.438	100,00	742.764	100,00	615.593	100,00

Kaynak: TÜİK, Dış Ticaret İstatistikleri (ISIC4-Düzey 1, Genel Ticaret Sistemi)

İl dış ticaretinde sektörel yoğunlaşma

İl dış ticaretindeki sektörel yoğunlaşma da yukarıda verilen ülkelere göre yoğunlaşma gibi birikimli paylar dikkate alınarak incelenmiş ve ülke bazındaki birikimli paylarla karşılaştırılmıştır. Aşağıdaki tablolarda yer alan CR1 satırı en çok ihracat /ithalat yapılan birinci sıradaki sektörün, CR5 en çok ihracat/ithalat yapılan ilk beş sıradaki sektörün, CR10 ise en çok ihracat/ithalat yapılan ilk on sıradaki sektörün ilin toplam ihracatından/ithalatından aldığı payları verir. Birikimli paylar yüksekse ihracatın/ithalatın belli sektörlerde yoğunlaştığını ve bu sektörlerde bir sorun olduğunda ihracat/ithalat yapamama riskinin arttığını gösterirken; düşük olması ise ihracatta/ithalatta sektörel yoğunlaşmanın düşük olduğunu ve riskin dağıtıldığını gösterir.

Karabük İli İhracatının Sektörel Yoğunlaşması (Birikimli Yüzde Paylar)

Yoğunlaşma göstergesi	Türkiye						Karabük					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2015	2016	2017	2018	2019	2020
CR1	8,6	10,3	11,9	12,1	11,5	9,8	92,6	93,4	87,7	93,1	91,4	89,7
CR2	17,1	18,9	19,6	19,5	18,7	16,9	95,3	95,6	92,7	95,2	93,6	92,1
CR3	23,6	26,0	25,3	26,8	25,0	22,8	97,5	97,2	95,9	96,8	95,9	94,3
CR4	28,7	30,8	31,0	31,2	29,2	26,7	98,0	98,2	97,6	97,2	96,6	95,7
CR5	33,2	35,4	35,4	34,7	33,3	30,4	98,4	98,6	98,0	97,6	97,0	96,5
CR6	36,6	38,3	38,3	37,7	36,3	33,6	98,7	98,9	98,2	98,0	97,4	97,3
CR7	39,8	41,2	41,1	40,7	39,2	36,7	99,0	99,1	98,4	98,3	97,8	97,8
CR8	42,7	44,0	43,8	43,5	42,0	39,6	99,1	99,3	98,6	98,6	98,1	98,0
CR9	45,6	46,6	46,5	46,0	44,9	42,0	99,3	99,5	98,7	98,9	98,4	98,2
CR10	48,1	48,7	49,0	48,5	47,5	44,3	99,3	99,6	98,8	99,1	98,6	98,4
Sektör sayısı	181	182	181	181	181	181	51	48	63	54	64	59

TÜİK'in genel ticaret sistemine göre ISIC4-Düzey 4 dış ticaret istatistiklerinden tarafımızca hesaplanmıştır.

Türkiye'nin 2015-2020 döneminde ihracat yaptığı sektör sayısı 2016 yılı dışında 181 olmuştur. İlk beş sektörün ihracatımızdaki payı (CR5), %30,4 (2020) ile %35,4 (2016,2017) arasında değişmiştir. İlk on sektörün ihracatının toplam ihracat içindeki payı (CR10) ise %44,3 (2020) ile %49,0 (2017) arasındadır.

Karabük ilinin 2015-2020 döneminde ihracat yaptığı sektör sayısı 48 ile 64 arasında değişmiştir. Karabük ili ihracatında CR5 %96,5 (2020) ile %98,6 (2016) arasında, CR10 ise %98,4 (2020) ile %99,6 (2016) arasındadır. Karabük ilinin CR5 ve CR10 değerleri Türkiye'nin CR5 ve CR10 değerleri ile karşılaştırıldığında il ihracatının sektörlere göre yoğunlaşmasının ülke ihracatının yoğunlaşmasından çok yüksek olduğu görülmektedir.

Karabük İli İthalatının Sektörel Yoğunlaşması (Birikimli Yüzde Paylar)

Yoğunlaşma göstergesi	Türkiye						Karabük					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2015	2016	2017	2018	2019	2020
CR1	11,0	7,6	10,4	9,9	12,6	15,0	27,1	40,8	37,7	42,2	37,3	28,2
CR2	17,8	14,9	19,1	18,7	21,7	23,2	50,1	68,0	74,8	75,6	66,8	53,2
CR3	23,3	21,3	24,9	25,6	27,1	28,7	69,5	87,3	90,3	89,0	87,8	72,9
CR4	28,6	25,9	30,1	30,8	31,8	33,0	87,0	90,7	93,9	92,0	91,2	91,7
CR5	33,6	30,5	34,9	35,5	36,3	37,2	91,9	92,8	95,1	93,5	92,1	92,9
CR6	38,2	34,9	39,3	40,0	40,3	40,9	96,5	94,6	96,1	94,6	93,0	94,0
CR7	41,5	38,4	42,8	43,9	43,6	44,6	97,1	95,7	96,8	95,6	93,9	95,0
CR8	44,6	41,7	46,2	47,4	46,9	47,8	97,6	96,5	97,5	96,2	94,5	96,0
CR9	47,5	44,4	49,0	50,7	49,9	50,9	98,0	97,0	97,9	96,8	95,1	96,4
CR10	49,7	46,9	51,4	52,8	52,6	53,5	98,4	97,4	98,2	97,3	95,6	96,9
Sektör sayısı	182	179	180	180	181	178	63	69	66	66	73	70

TÜİK'in genel ticaret sistemine göre ISIC4-Düzye 4 dış ticaret istatistiklerinden tarafımızca hesaplanmıştır.

Türkiye'nin 2015-2020 döneminde ithalat yaptığı sektör sayısı 178 ile 182 arasında değişmiştir. İlk beş sektörün ithalatımızdaki payı (CR5) %30,5 (2016) ile %37,2 (2020) arasında; ilk on sektörün toplam ithalat içindeki payı (CR10) ise %46,9 (2016) ile %53,5 (2020) arasındadır. Ülke ithalatının sektörel yoğunlaşması, yıllar itibariyle dalgalanmakla birlikte artış eğilimindedir.

Karabük ilinin 2015-2020 döneminde ithalat yaptığı sektör sayısı 63 ile 73 arasında değişmiştir. Karabük ili ithalatında sektörel CR5 %91,9 (2015) ile %95,1 (2017) arasında, sektörel CR10 ise %95,5 (2019) ile %98,4 (2015) arasındadır. Karabük ilinin sektörel CR5 ve CR10 değerleri Türkiye'nin sektörel CR5 ve CR10 değerleri ile karşılaştırıldığında il ithalatının sektörel yoğunlaşmasının ülke ithalatının sektörel yoğunlaşmasından çok yüksek olduğu görülmektedir.

İlin dış ticarete en çok konu olan alt sektörleri (ilk 15) ve il dış ticaretindeki payları aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Karabük İlinin İhracata En Çok Konu Olan Alt Sektörleri (2020)

ISIC4 kodu ve adı	Değer (Bin USD)	Pay
2410. Ana demir ve çelik imalatı	372.399	89,75
2823. Metalürji makineleri imalatı	9.870	2,38
2816. Kaldırma ve taşıma donanımları imalatı	8.915	2,15
1410. Kürk hariç, giyim eşyası imalatı	5.861	1,41
2511. Metal yapı malzemeleri imalatı	3.418	0,82
2599. Başka yerde sınıflandırılmamış diğer fabrikasyon metal ürünlerin imalatı	3.404	0,82
1610. Ağaçların biçilmesi ve planyalanması	1.754	0,42
2310. Cam ve cam ürünleri imalatı	1.153	0,28
3100. Mobilya imalatı	820	0,20
2829. Diğer özel-amaçlı makinelerin imalatı	799	0,19
2512. Metal tank, rezervuar ve muhafaza kapları imalatı	769	0,19
2710. Elektrik motoru, jeneratör, transformatör ile elektrik dağıtım ve kontrol cihazlarının imalatı	727	0,18
2750. Ev aletleri imalatı	681	0,16
2824. Maden, taş ocağı ve inşaat makineleri imalatı	541	0,13
2813. Diğer pompa, kompresör, musluk ve vana imalatı	515	0,12

Kaynak: TÜİK, Dış Ticaret İstatistikleri (ISIC4-Düzey 4, Genel Ticaret Sistemi)

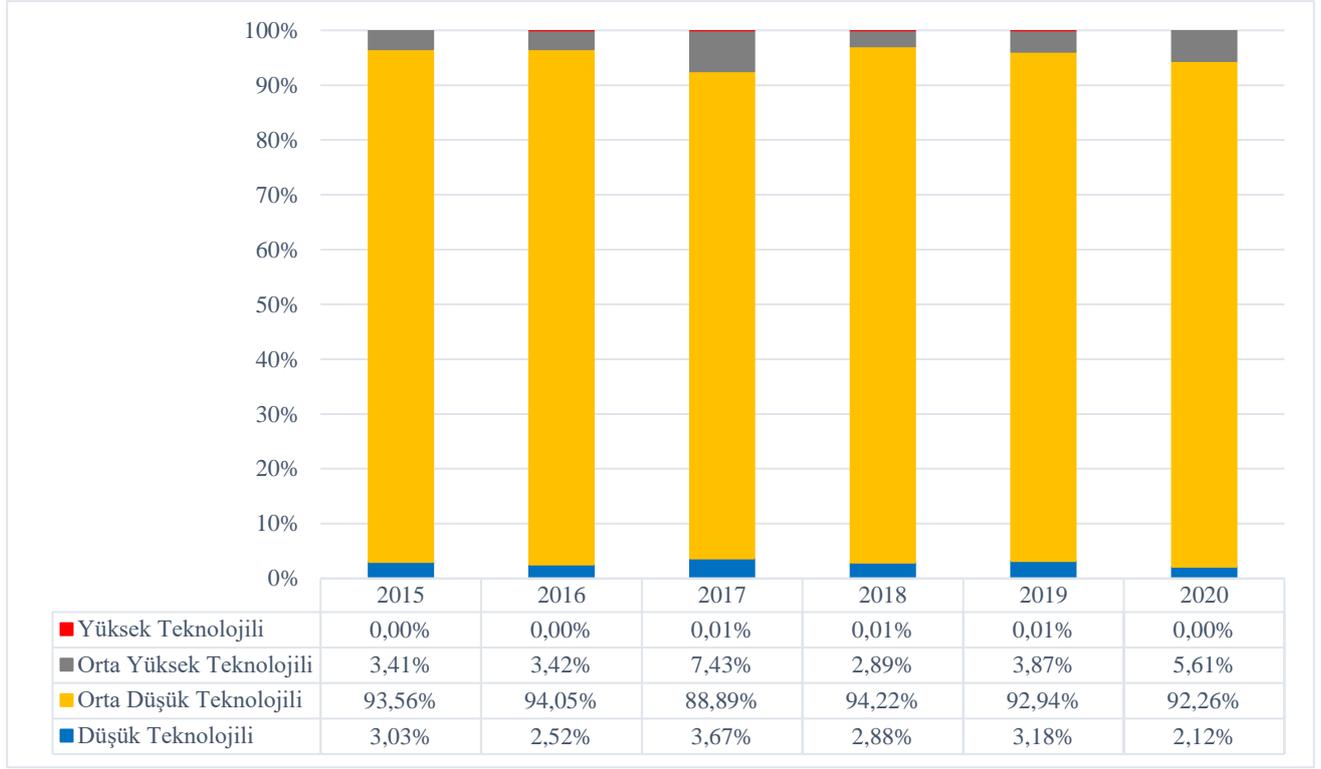
Karabük İlinin İthalata En Çok Konu Olan Alt Sektörleri (2020)

ISIC4 kodu ve adı	Değer (Bin USD)	Pay
0510. Taş kömürü madenciliği	173.435	28,17
2410. Ana demir ve çelik imalatı	154.150	25,04
3830. Materyallerin geri kazanımı	121.436	19,73
0710. Demir cevheri madenciliği	115.202	18,71
2823. Metalürji makineleri imalatı	7.459	1,21
2790. Diğer elektrikli donanımların imalatı	7.042	1,14
2391. Ateşe dayanıklı ürünlerin imalatı	6.206	1,01
2819. Genel amaçlı diğer makinelerin imalatı	5.741	0,93
2420. Değerli ana metaller ve diğer demir dışı metallerin imalatı	2.881	0,47
2029. Başka yerde sınıflandırılmamış diğer kimyasal ürünlerin imalatı	2.853	0,46
1910. Kok fırını ürünlerinin imalatı	2.470	0,40
2399. Başka yerde sınıflandırılmamış metalik olmayan diğer mineral ürünlerin imalatı	2.375	0,39
1399. Başka yerde sınıflandırılmamış diğer tekstillerin imalatı	1.481	0,24
2814. Rulman, dişli/dişli takımı, şanzıman ve tahrik tertibatı elemanlarının imalatı	1.478	0,24
1312. Dokuma	1.312	0,21

Kaynak: TÜİK, Dış Ticaret İstatistikleri (ISIC4-Düzey 4, Genel Ticaret Sistemi)

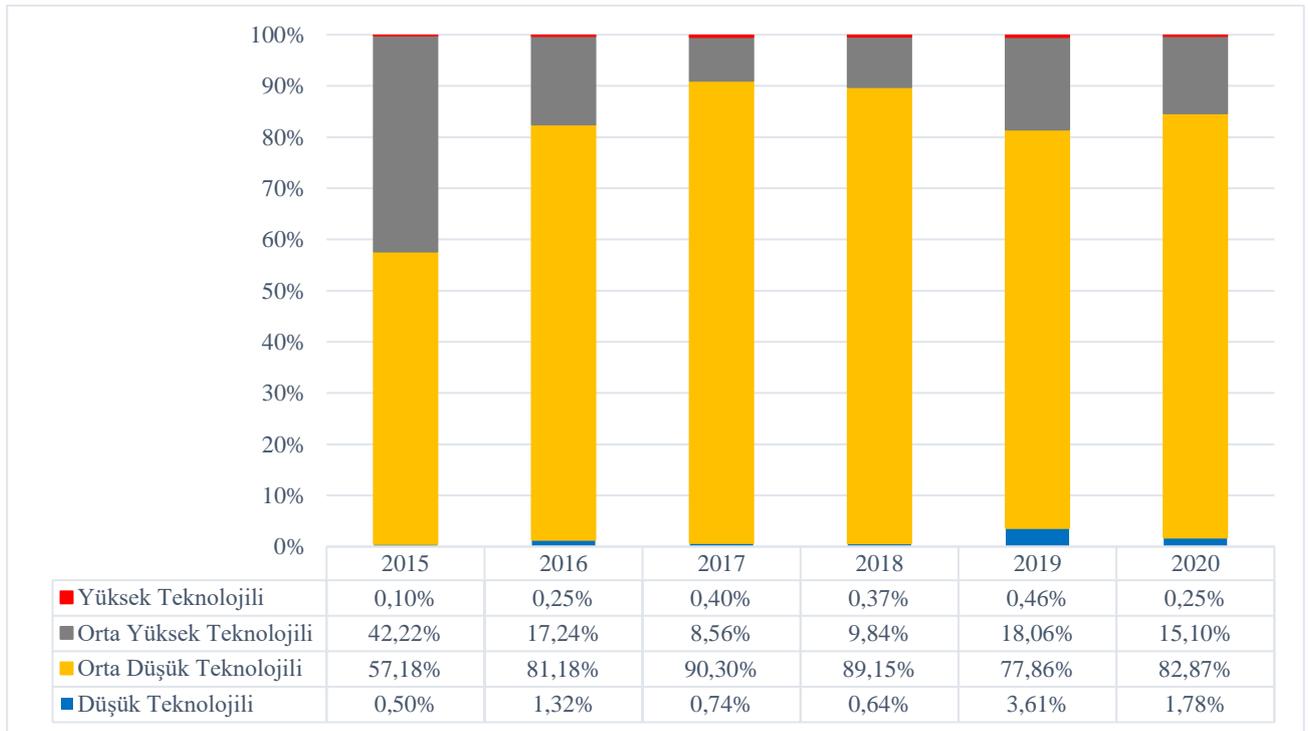
78.7.4 İl İmalat Sanayi Dış Ticaretinin Teknoloji Düzeyi

Karabük İli İmalat Sanayi İhracatının Teknoloji Düzeyi

Kaynak: TÜİK, Dış Ticaret İstatistikleri (Genel Ticaret Sistemi)

Karabük İli İmalat Sanayi İhracatının Teknoloji Düzeyi

Kaynak: TÜİK, Dış Ticaret İstatistikleri (Genel Ticaret Sistemi)

İl imalat sanayi dış ticareti orta-düşük teknoloji ağırlıklıdır. Yüksek ve orta-yüksek teknolojili ürünlerin il dış ticaretindeki payı ülke ortalamalarından düşüktür.

78.7.5 İl Dış Ticaretinin Rekabet Gücü

İlin dış ticaretteki rekabet gücünün analizi “Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler (Revealed Comparative Advantages -RCA)” kavramı kullanılarak, dış ticarete konu mallar üreten sektörler için Balassa (1965) ve Vollrath (1991) tarafından geliştirilen formüllerle yapılmıştır.

Balassa, ortaya attığı “Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlük” kavramı ile ülke ekonomilerinin karşılaştırmalı üstünlüğe sahip olduğu ürünlerin belirlenmesine yardımcı olan bir endeks geliştirmiş; sayısal olarak hesaplanabilen RCA endeksi uluslararası ticarete uzmanlaşmayı ölçmek için kullanılmıştır. Bir görelî paylar endeksi olan Balassa endeksine göre herhangi bir ürünün bir ülkenin ihracatındaki payı, o ürünün dünya ihracatındaki payından büyükse; o ülke o üründe "açıklanmış" üstünlüğe sahiptir. Bu raporda Balassa RCA'sındaki genel formülde kullanılan ülke düzeyi il düzeyine, dünya ise ülke düzeyine indirgenerek hesaplama yapılacak ve tablolarda (**Balassa İl RCA**) olarak gösterilecektir. Balassa'nın geliştirdiği formülün illere uyarlanmış hali ve sembollerin anlamı aşağıda verilmektedir.

$$RCA_{i,j} = (X_{ij} / X_{it}) / (X_{nj} / X_{nt})$$

X_{ij} : i ilinin j mal grubundaki ihracatını,
 X_{it} : i ilinin toplam ihracatını,
 X_{nj} : j mal grubunun Türkiye ihracatını,
 X_{nt} : Türkiye toplam ihracatını,

$RCA > 1 \rightarrow$ Rekabet gücü var
 $RCA < 1 \rightarrow$ Rekabet gücü yok

Herhangi bir sektörde Balassa İl RCA'nın birden büyük olması ilin o sektördeki rekabet gücünün **ülkeye göre** daha yüksek olduğunu ifade eder. Bu anlamıyla rekabet gücü için hesaplanan Balassa İl RCA, ürün/sektör bazında illerin rekabet güçlerini birbirleri ile karşılaştırmak için de kullanılabilir⁵.

Balassa'nın görelî ihracat payları olarak tanımladığı RCA endeksini, sadece ihracatı hesaba kattığı ve ithalat düzeyini ihmal ettiği için eleştiren Vollrath, ithalat verilerinin de hesaba katıldığı RCA formülünü geliştirmiştir. Bu raporda Vollrath'ın belirli ürün gruplarında ülkelerin rekabetçiliğini belirlemek için geliştirdiği formül, ülkedeki sektörlerin birbirlerine göre rekabetçiliklerini ifade etmek için tekrar yorumlanarak “Vollrath Ülke RCA” olarak hesaplanmaktadır. Ayrıca il bazında sektörlerin rekabetçiliklerini belirleyebilmek için Vollrath'ın RCA'sı il bazında da hesaplanarak illerin sektörlerinin dış ticaretteki görelî üstünlükleri ortaya konacaktır. İl bazında hesaplanan RCA değerleri illerin birbirleri ile karşılaştırmasında kullanılabilir. Bu kapsamda hesaplanan

⁵ Balassa İl RCA, ürünün/sektörün rekabetçiliğini ülkenin geneliyle karşılaştırmalı olarak ölçmektedir. Bu nedenle ülkenin RCA'sının ne olduğu araştırılacaksa, ürünün/sektörün dünya genelindeki rekabetçiliğinin (ülke için Balassa'nın önerdiği orijinal RCA formülü kullanılarak) tekrar hesaplanması gereklidir.

rekabetçilik değeri de “Vollrath İl RCA” olarak tablolarda yer alacaktır⁶. Vollrath'ın geliştirdiği formülün ülke ve illere uyarlanmış hali ve sembollerin anlamı aşağıda verilmektedir.

Vollrath RCA Ülke

Vollrath RCA İl

$$RCA_{ij} = \ln [(X_{nj} / X_{nt}) / (M_{nj} / M_{nt})] * 100$$

$$RCA_{ij} = \{ \ln [(X_{ij}/X_{it})/(X_{nj}/X_{nt})] - \ln [(M_{ij}/M_{it})/(M_{nj}/M_{nt})] \} * 100$$

X_{nj} : Türkiye'nin j mal grubundaki ihracatını,
 X_{nt} : Türkiye'nin toplam ihracatını,
 M_{nj} : Türkiye'nin j mal grubundaki ithalatını,
 M_{nt} : Türkiye'nin toplam ithalatını,

X_{ij} : i ilinin j mal grubundaki ihracatını,
 X_{it} : i ilinin toplam ihracatını,
 X_{nj} : Türkiye'nin j mal grubundaki ihracatını,
 X_{nt} : Türkiye'nin toplam ihracatını,
 M_{nj} : Türkiye'nin j mal grubundaki ithalatını,
 M_{nt} : Türkiye'nin toplam ithalatını,
 M_{ij} : i ilinin j mal grubundaki ithalatını,
 M_{it} : i ilinin toplam ithalatını

Vollrath RCA'lara göre sektörlerin rekabet gücü aşağıdaki gibi sınıflandırılmıştır.

- $RCA \geq 0$ ise sektörün rekabet gücü yüksek,
- $-50 < RCA < 0$ aralığında ise sektörün rekabet gücü sınırdadır,
- $RCA \leq -50$ ise sektörün rekabet gücü düşüktür.

Bu rapordaki RCA analizi TÜİK'in genel ticaret sistemine göre ISIC4-Düzye 4 kırılımındaki verilerinden yararlanılarak hesaplanmıştır. İl düzeyinde RCA analizlerinde ithalat ve ihracat miktarlarının çok düşük olduğu sektörlerde anlamlı sonuçlar elde edilemediğinden **bir milyon doların altındaki ihracat değerleri hesaplamalarda dikkate alınmamıştır**. “Vollrath İl RCA” ilin/ülkenin ithalatının olmadığı sektörlerde hesaplanamamaktadır. Bu durumda rekabet gücü değerlendirmesi “Balassa İl RCA” ile yapılacaktır. Ayrıca hesaplanan değerlerin dış ticaretle ilgili olduğu, bunun satışlarının tamamını ya da ağırlıklı bir bölümünü iç piyasaya yapan sektörlerin rekabet gücünü belirlemek için bir gösterge olmayacağını da dikkate almak gerekmektedir.

Karabük ili dış ticaretinde Balassa İl RCA formülüne göre yapılan değerlendirmede yukarıdaki kabuller çerçevesinde 4 sektörün rekabet gücü ülkeye göre daha yüksek bulunmuştur; bu sektörlerin ilin ihracatındaki payları toplam %94,70'tir. Balassa İl RCA'ya göre rekabet gücü en yüksek sektörler “metalürji makineleri imalatı”, “ana demir ve çelik imalatı” sektörleridir.

Vollrath İl RCA formülüne göre yapılan değerlendirmede 8 sektörün rekabet gücü yüksek bulunmuştur. Rekabet gücü yüksek olan sektörlerin ihracatının ilin toplam ihracatına oranı %98,03'tür. Vollrath İl RCA'ya göre rekabet gücü en yüksek sektörler “metal yapı malzemeleri imalatı”, “cam ve cam ürünleri imalatı” sektörleridir.

⁶ Balassa İl RCA'sında olduğu gibi, Vollrath İl RCA'sında da ilgili ürün/sektörün il bazındaki rekabetçiliği ülke geneliyle karşılaştırmalı olarak hesaplandığından, elde edilen sonuçlar, ilgili ürün/sektörde, ilin ülkeye göre rekabetçiliğini ifade edecektir. Sektörün ülke genelindeki rekabetçiliği için Vollrath Ülke RCA'sı hesaplanmalıdır. Belirli bir ürün/sektörde ülkenin diğer ülkelere göre rekabetçiliğini ölçmek için Vollrath'ın önerdiği RCA formülü ise biraz daha farklı olup, Vollrath İl RCA'sında kullanılan formülde il yerine ülke, ülke yerine de dünya dış ticaret verileri kullanılarak hesaplanmaktadır.

Karabük İli Dış Ticaretinin Rekabet Gücü (2020)

ISIC4 kodu ve adı	Dış ticaret verileri		Rekabet gücü göstergeleri		
	İhracat (Bin USD)	İthalat (Bin USD)	Vollrath RCA (İl)	Vollrath RCA (Ülke)	Balassa RCA (İl)
1410. Kürk hariç, giyim eşyası imalatı	5.860,6	178,5	130,1	258,4	0,2
1610. Ağaçların biçilmesi ve planlanması	1.753,7	106,1	390,0	-70,1	12,0
2310. Cam ve cam ürünleri imalatı	1.152,6	18,3	399,8	53,9	0,5
2410. Ana demir ve çelik imalatı	372.399,0	154.150,4	95,9	31,7	15,3
2511. Metal yapı malzemeleri imalatı	3.418,5	2,7	528,9	224,2	0,7
2599. Başka yerde sınıflandırılmamış diğer fabrikasyon metal ürünlerin imalatı	3.403,5	641,3	122,0	84,3	0,4
2816. Kaldırma ve taşıma donanımları imalatı	8.915,0	388,1	364,5	-11,6	5,4
2823. Metalürji makineleri imalatı	9.869,7	7.458,7	68,1	-0,7	32,2

Kaynak: TÜİK, Dış Ticaret İstatistikleri (ISIC4-Düzyey 4 Genel Ticaret Sistemi)

78.8 İL SANAYİNİN SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

78.8.1 Altyapı

78.8.1.1 Ulaşım Altyapısı

Karabük güney yönünden Karadeniz ana yolu ve Gerede'den de TEM otoyoluna ve E-5 Karayoluna bağlıdır. Kuzeydoğusundan Bartın'a güneydoğusundan da Kastamonu'ya bağlıdır. Batı yönünden Yenice Çayı vadisini izleyen ve yapım halinde olan yol ile de Yenice ilçesi üzerinden Zonguldak'a bağlantı çalışmaları sürmektedir.

Karabük'e en yakın liman Filyos Limanı olmakla birlikte Karabük, demiryolu ulaşım imkânlarına da sahip bir ilimizdir. Demiryolu ile Zonguldak'a ve Çankırı üzerinden Ankara'ya bağlantısı mevcuttur. Kent sınırları içinde 120 km'lik demiryolu ağı bulunmaktadır. Demiryolu; demir cevheri, kömür ve orman ürünleri nakliyesinde yoğun olarak kullanıldığı gibi yolcu ulaşımında da kullanılmaktadır.

78.8.1.2 Enerji Altyapısı

Karabük ilinde elektrik dağıtımı Başkent Elektrik Dağıtım A.Ş. tarafından yapılmaktadır. İlde 2020 yılsonu itibariyle dağıtım gerilim seviyesinde 4628 km elektrik iletim hattı, toplam 638 MVA kapasitesinde 1706 adet trafo bulunmaktadır. İlde müşteri başına bildirimli ve bildirimsiz ortalama elektrik kesintisi süreleri toplamı 2019'da 2900,5 dakika iken 2020'de %29,38 azalarak 2048,4 dakikaya düşmüştür. Müşteri başına ortalama kesinti sıklığı ise 2019'da 29,2 adet/yıl iken 2020'de 24,8 adet/yıl olmuştur⁷.

İldeki iletim hatları ve trafo kapasiteleri sanayi üretiminin aksatılmadan sürdürülmesi için yeterli düzeydedir. Ekonomik ömrü tamamlanan iletim hatları sürekli yenilenerek kapasite artışları yapılmaktadır.

İlimiz doğalgaz alt yapısına sahip olup 2020 yılı itibariyle 3.267 serbest tüketicisi ile 57.710 toplam abone sayısına ulaşmıştır.

78.8.1.3 Sanayi Bölgelerinin Altyapısı

Karabük Organize Sanayi Bölgesinin genişleme alanının yol, kanalizasyon, yağmur suyu, içme ve kullanma suyu, elektrik, iletişim altyapı projelerinin 30.11.2022 tarihinde bitirilmesi planlanmaktadır.

⁷ EPDK, Elektrik Piyasası 2020 Yılı Piyasa Gelişim Raporu, <https://www.epdk.gov.tr/Detay/Icerik/3-0-167/resmi-istatistikler>, erişim tarihi: 16.09.2021)

78.8.2 Kentleşme –İmar Sorunları

Eskipazar Metal İhtisas OSB'nin faaliyete geçmesi ile özellikle demir çelik sektörün nitelikli üretim alanlarına kavuşması ve aynı bölgede yığılaşması sorununa olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

78.8.3 Çevre Sorunları

Atık Yönetimi Yönetmeliği (AYY) kapsamında yıllık tehlikeli ve tehlikesiz atık beyanları atık üreticileri tarafından, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Entegre Çevre Bilgi Sistemi (ecbs.cevre.gov.tr) altında yer alan Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi (TABS) kullanılarak gerçekleştirilmektedir. TABS'da yer alan atık verileri, atık üreticilerinin beyanlarıyla oluşturulmakta; beyan yılında atık üreticisinin tesisinde oluşan ve geri kazanım/bertaraf amacıyla atık işleme tesisine gönderilen atık verilerini içermektedir. Bu verilere maden sektöründen kaynaklanan atıklar ile belediye atıkları dahil değildir. TABS'a yapılan beyanlar doğrultusunda hazırlanan Atık İstatistikleri Bültenlerinden derlenen istatistikler aşağıdaki tablolarda verilmektedir.

Atık Beyan Sistemini Kullanarak Atıklarını Beyan Eden Tesis Sayısı ve Atık Miktarları (Türkiye)

Yıl	Tehlikesiz atıklar				Tehlikeli atıklar			
	Atık beyan formu dolduran tesis sayısı	Değişim (%)	Atık miktarı (ton)	Değişim (%)	Atık beyan formu dolduran tesis sayısı	Değişim (%)	Atık miktarı (ton)	Değişim (%)
2016	12.034	-	17.877.448	-	60.233	-	1.363.227	-
2017	14.352	19,26	15.124.951	-15,40	63.741	5,82	1.425.045	4,53
2018	16.326	13,75	15.068.633	-0,37	66.478	4,29	1.513.624	6,22
2019	19.138	17,22	23.678.313	57,14	76.496	15,07	1.650.106	9,02

Kaynak: <https://ced.csb.gov.tr/> , erişim tarihi 09.09.2021, ilgili yıllara ait bültenler

TABS'a yapılan beyanlar doğrultusunda, NACE Rev.2 altılı ekonomik faaliyet sınıflaması kullanılarak yapılan sıralamada, 2019'da beyan veren 84 alt sektörün en çok tehlikesiz atık oluşturan ilk 10'unun tümü sanayi sektöründe yer almaktadır ve toplam tehlikesiz atık miktarındaki payları %87,89 olmuştur. Söz konusu sektörlerin payları önceki yıllarda %83-88 arasındadır. En yüksek atık oluşumuna neden olanlar "24. Ana metal sanayii" ve 35. Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtım" alt sektörleridir.

2019'da NACE Rev.2 altılı ekonomik faaliyet sınıflaması kullanılarak yapılan sıralamada en çok tehlikeli atık oluşturan ilk 10 alt sektörden ise 8'i sanayi sektöründe yer almaktadır ve toplam tehlikeli atık miktarındaki payları %56,82 olmuştur. Söz konusu sektörlerin payları önceki yıllarda %65 civarındadır. En çok tehlikeli atık oluşturan sektör "24. Ana metal sanayi"dir.

Karabük ilinde beyan edilen tehlikeli ve tehlikesiz atıkların 2016-2019 yıllarındaki değişimi aşağıdaki tabloda verilmiştir. 2019 yılında beyan edilen tehlikesiz atıkların %0,38'i; tehlikeli atıkların ise %0,17'si ildeki tesislerden kaynaklanmıştır.

Karabük İli Türlerine Göre Atık Miktarı (Ton)

Yıllar	Tehlikesiz atıklar		Tehlikeli atıklar		Toplam	
	Miktar (Ton)	Değişim (%)	Miktar (Ton)	Değişim (%)	Miktar (Ton)	Değişim (%)
2016	52.354	-	1.439	-	53.793	-
2017	63.223	20,8	1.330	-7,6	64.553	20,0
2018	91.392	44,6	1.863	40,1	93.255	44,5
2019	89.929	-1,6	2.826	51,7	92.755	-0,5

Kaynak: <https://ced.csb.gov.tr/> erişim tarihi 09.09.2021, ilgili yıllara ait bültenler

Tehlikeli atıklar Atık Yönetimi Yönetmeliğinde belirtilen D5, D9, D10 yöntemleri ile bertaraf edilmekte olup R1, R4, R9, R12, R13 yöntemleri ile geri dönüştürülmektedir. Tehlikesiz atıklardan demir ve çelik sektörü cüruf atıkları alternatif hammadde, çimento, yan ürün ve Atık Yönetimi Yönetmeliğinde belirtilen R12 yöntemleri ile bertaraf edilmektedir. Entegre demir çelik tesislerinde 2 aşamada cüruf oluşmaktadır. Yüksek fırın granüle cüruf çimento sektörüne hammadde olarak satılmaktadır. Çelikhane cürufu ise manyetik seperasyon işlemine tabi tutularak dolgu malzemesi olarak kullanılmaktadır. Ayrıca, Atık Yönetimi Yönetmeliği hükümlerine göre atık sınıfında olan çelikhane cürufunun atık sınıfından çıkarılarak, Karayolları Genel Müdürlüğü tarafından agrega olarak satın alınmasına yönelik çalışmalar tamamlanmıştır. İlimizde atık su arıtma tesislerinde oluşan arıtma çamurları toprakta kullanılmamaktadır. Oluşan arıtma çamurları atık üreticileri tarafından analizleri yaptırılarak Atık Yönetimi Yönetmeliği kapsamında bertaraf edilmektedir.

Karabük ili, Merkez ilçenin tüm atıkları 2019 yılı itibariyle vahşi depolama tesisinde depolanmaktadır. İlde katı atık düzenli depolama ve bertaraf tesisi için çalışmalar devam etmektedir. Karabük ve ilçelerinin çöp sorununu çözmesi beklenen tesisin ihalesi yapılmış olup tesisin toplam alanı 310.000 m², düzenli depolama alanı 30.000 m² olacaktır. Tesisin ayrıca günlük 300 ton atık işleme ve 6 MW elektrik üretim kapasitesi olup üretilen enerji ile yaklaşık 9.000 hanenin elektrik ihtiyacının karşılanması beklenmektedir.

Plastik Atıkların Piroliz Yöntemi ile Bertaraf Edilmesi ve Geri Kazanımı Tesisi ile sanayi bölgelerinde faaliyet gösteren büyük, orta ve küçük ölçekli işletmelerinin ve hane halkının plastik atıkları günlük 500 kg'dan yılda yaklaşık 150 tona yakını bertaraf edilip pirolitik yağ gibi değerli ürünlere dönüştürülecektir. Tesisin kapasitesinin ilerleyen süreçte 2-3 katına çıkması beklenmektedir.

İlde atık suyunu geri dönüşümlü kullanan sektörler genelde sıcak demir çekme haddehaneleri, kırma eleme tesisleri, mermer işleme, hazır beton üretim tesisleri, asfalt plant tesisleri, dökümhane, hurda

metal ergitme tesislerini kapsamaktadır. 2019 yılı itibariyle ilde faaliyet gösteren münferit sanayiye ait tesislerden 43 adedinde atık su arıtma tesisi mevcuttur.

Karabük Organize Sanayi Bölgesine atık su arıtma tesisi yapılmasına dair karar alınarak, fizibilite ve proje ihalesi tamamlanmış, yüklenici firma ile sözleşme imzalanarak çalışmalara başlanmıştır. Yapım uygulama projeleri çalışmalarına devam edilmektedir.

Karabük ilinde bulunan ve ölçüm değerlerine ulaşılan üç adet hava kalitesi ölçüm istasyonu bulunmaktadır. 2019 yılında ilk istasyonda ölçülen değerlerde sınır değerlerin üzerindeki gün sayıları SO₂ parametresi için 1 gün, PM10 parametresi 128 gündür. İkinci istasyonda ölçülen değerlerde sınır değerlerin üzerindeki gün sayıları SO₂ parametresi için 4 gün, PM10 parametresi için 133 gündür. Son istasyonda ise ölçülen değerlerde sınır değerlerin üzerindeki gün sayıları SO₂ parametresi için 4 gün, PM10 parametresi için 133 gündür.

78.8.4 İşgücü

78.8.4.1 İşgücü Kaynakları

Karabük ilinin 2020 yılı nüfusu 243.614 kişidir ve 169.524'ü çalışma çağındadır. İl nüfusunun yaş gruplarına dağılımı aşağıda verilmiştir.

Karabük İli Nüfusunun Yaş Gruplarına Dağılımı (2020)

Yaş grubu	Kadın		Erkek		Toplam	
	Kişi	Pay (%)	Kişi	Pay (%)	Kişi	Pay (%)
0-14 yaş grubu	19.260	15,8	20.545	16,9	39.805	16,3
15-64 yaş grubu	83.418	68,5	86.106	70,7	169.524	69,6
65+ yaş grubu	19.061	15,7	15.224	12,5	34.285	14,1
Toplam nüfus	121.739	50,0	121.875	50,0	243.614	100,0

Kaynak: TÜİK; Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) sonuçları

Çalışma çağındaki nüfus açısından ülke genelinde 68. sırada yer alan il; toplam aktif sigortalı sayısında 64., toplam zorunlu sigortalı sayısında (4/a) 61., sanayi sektörlerinde çalışan zorunlu sigortalı sayısında ise 50. sıralardadır.

İlde ikamet eden kayıtlı göçmen nüfus ise 10.600 kişi olup büyük çoğunluğu üniversite öğrencilerinden oluşmaktadır.

Karabük ilinde eleman temininde günlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında en yüksek oranda “gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması” ve “yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması” olduğu görülmektedir.

78.8.4.2 Mesleki Eğitim

Karabük'te eğitim-öğretim faaliyeti 193 okul, 1 üniversite, 6 halk eğitim merkezi, 1 rehberlik araştırma merkezi, 1 il milli eğitim müdürlüğü, 5 ilçe milli eğitim müdürlüğü, 3 öğretmenleri, 1 bilim sanat merkezi ve 1 mesleki eğitim merkezi olmak üzere toplam 18 kurum toplamda 212 okul ve kurum ile yürütülmektedir. Bu kurumlarda yaklaşık 90.000 öğrenci öğrenim görmektedir.

Karabük ilinde 9 adet meslek lisesinde yaklaşık 3000 öğrenci, 6 adet çok programlı Anadolu lisesinde yaklaşık 750 öğrenci buna ilave olarak 9 adet meslek yüksekokulunda yaklaşık 13.000 öğrenci öğrenimine devam etmektedir.

İlde bulunan meslek liseleri ve çok programlı Anadolu liselerinin 5'inde sanayi sektörüne yönelik makine teknolojisi, elektrik elektronik teknolojisi, metal teknolojisi, metalürji teknolojisi, mobilya ve iç mekan tasarımı, kimya teknolojisi, tesisat teknolojisi, giyim üretim teknolojisi gibi bölümler bulunmakta olup bu bölümlerde yaklaşık 1200 öğrenci öğrenimine devam etmektedir. Meslek yüksekokullarının 3'ünde sanayi sektörüne yönelik makine ve metal teknolojisi, motorlu araçlar ve ulaştırma teknolojisi, elektrik ve enerji, elektronik ve otomasyon gibi bölümler bulunmakta olup yaklaşık 2.000 öğrenci öğrenim görmektedir.

Karabük Mesleki Eğitim Merkezinde sanayi sektörüne yönelik kaynakçılık, endüstriyel bakım onarım, giyim, metal doğrama, motor teknolojisi, elektrik, makine bölümlerinde yaklaşık olarak 200 öğrenci eğitim almaktadır. Merkez ile Kardemir Karabük Demir-Çelik Fabrikası arasında imzalanan ikili mesleki eğitim protokolü gereğince kaynak ve endüstriyel bakım onarım dalında 30 öğrenci mesleki eğitim görecektir.

İlde bulunan üniversitede teknoloji ve mühendislik fakültelerinde yaklaşık 10.000 öğrenci öğrenim görmekte olup yaklaşık 2.500 öğrenci staj görmektedir. Ayrıca öğrenciler üniversite sanayi iş birliği kapsamında 7. veya 8. dönemlerinde (15 hafta) 1 dönemlik işyeri eğitimi ve uygulaması yapabilmektedirler.

78.8.4.3 İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları

NACE Rev.2 ikili ekonomik faaliyet sınıflamasına göre 88 alt sektörün yer aldığı SGK iş kazası istatistiklerinde 2015-2020 döneminde; iş kazası geçiren sigortalıların yaklaşık yarısı, meslek hastalığına tutulanların yaklaşık %60'ı, iş kazası sonucu ölenlerin ise yaklaşık %25'i sanayi (madencilik, imalat ve enerji) sektörlerinde çalışanlardır. 2020 yılında iş kazası geçirenlerin %51,0'i, meslek hastalığına tutulanların %46,3'ü, iş kazası sonucu ölenlerin ise %26,9'u sanayi sektörlerindedir.

2015-2019 döneminde NACE Rev.2 ikili ekonomik faaliyet sınıflaması kullanılarak yapılan sıralamada; "25. Makine ve teçhizat hariç fabrikasyon metal ürünleri imalatı", "10. Gıda ürünlerinin imalatı", "13. Tekstil ürünlerinin imalatı", "24. Ana metal sanayii" ve "23. Diğer

metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı” en çok iş kazası geçiren sigortalının olduğu ilk 5 sanayi alt sektörüdür. 2020 yılında ise ilk 5 alt sektör “24. Ana metal sanayii”, “08. Diğer madencilik ve taşocakçılığı”, “10. Gıda ürünlerinin imalatı”, “17. Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı” ve “31. Mobilya imalatı” olmuştur. Bu beş alt sektördeki iş kazası geçiren sigortalıların, iş kazası geçirenlerin toplamı içindeki payı %24,5’tir.

2015-2019 döneminde NACE Rev.2 ikili ekonomik faaliyet sınıflaması kullanılarak yapılan sıralamada; meslek hastalığına tutulan sigortalı sayısının en çok olduğu ilk beş sektör, sanayi alt sektörleri iken, 2020 yılında ilk sırada “86. İnsan sağlığı hizmetleri” yer almıştır. Meslek hastalığı sonucu ölümlerde ise incelenen dönemde ilk sıralarda inşaat ve ulaşım alt sektörleri vardır.

Karabük ilinde iş kazası geçiren ve meslek hastalığına tutulan sigortalı sayılarının 2015-2020 dönemindeki durumu aşağıdaki tabloda verilmiştir. 2020 yılında ülke genelinde iş kazası geçirenlerin %0,45’i, iş kazası sonucu ölenlerin %0,16’sı, ilde çalışanlardır. Söz konusu oranlar, ildeki zorunlu sigortalıların ülkedeki payı (%0,24) ile karşılaştırıldığında; iş kazası geçirenlerin oranının ülke ortalamasından yüksek, iş kazası sonucu ölenlerin ve meslek hastalığına tutulanların oranlarının ise ülke ortalamalarından düşük olduğu görülmektedir.

Kilis İli İş Kazası ve Meslek Hastalığı İstatistikleri ve Türkiye İçindeki Payları

Yıl	İş kazası geçiren sigortalı		İş kazası sonucu ölen sigortalı		Meslek hastalığına tutulan sigortalı		Meslek hastalığı sonucu ölen sigortalı	
	Kişi	Pay (%)	Kişi	Pay (%)	Kişi	Pay (%)	Kişi	Pay (%)
2015	1.697	0,70	3	0,24	1	0,20	0	-
2016	1.661	0,58	7	0,50	1	0,17	0	-
2017	1.895	0,53	6	0,37	0	0,00	0	-
2018	1.860	0,43	14	0,91	2	0,19	0	-
2019	1.985	0,47	2	0,17	1	0,09	0	-
2020	1.710	0,45	2	0,16	0	0,00	0	0,0

Kaynak: SGK, 5510 sayılı kanununun 4-1/a maddesi kapsamındaki sigortalılar için olan değerler alınmıştır. http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/kurumsal/istatistik/sgk_istatistik_yilliklari erişim tarihi: 01.08.2021

78.8.5 Girdi Temini

İl ihracatının yaklaşık %90’ı demir çelik sektörü tarafından gerçekleştirilmektedir. Demir çelik sektöründe girdi olarak yer alan taş kömürü madenciliği ve demir cevheri alt sektörlerinde temin ise öncelikli olarak yurt içinden daha sonra da ithal edilerek gerçekleştirilmektedir. İmalat sektöründe ilin lokomotifleri olarak yer alan KARDEMİR ayrıca ilde yer alan haddehanelerin girdi olarak kullandıkları kütük ihtiyacını karşılamaktadır.

78.8.6 Finansman Sorunları

Karabük ilinin madencilik, imalat ve enerji sektörlerindeki finansal görünümü aşağıdaki tabloda verilmektedir. Bu sektörlerde ilin aktif ve net satışlar açısından Türkiye’de herhangi bir ağırlığı izlenememektedir. Mevcut işletmelerin likidite oranları Türkiye ortalamalarından düşük, finansal yapı oranları yaklaşık Türkiye değerleri ile benzeşmekte, karlılık oranları istikrarlı bir seyir izlenmektedir.

Karabük İlinin Finansal Görünümü

Sektör		B	Madencilik ve taş ocakçılığı						
		C	İmalat						
Oranlar		D	Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme						
		Yıllar							
		2019	2018		2017				
Türkiye Payı	İl Aktif/ Türkiye Aktif (%)	0,32	0,33		0,34				
	İl Net Satış/Türkiye Net Satış (%)	0,35	0,38		0,34				
		İl	Türkiye	İl	Türkiye	İl	Türkiye		
Likidite	Dönen Değerler/KVYK (%)	113,4	139,4	136,4	134,5	109,0	134,4		
Finansal Yapı	Banka Kredileri / Aktif (%)	31,0	28,3	31,4	29,1	32,1	28,4		
	Özkaynaklar/Aktif (%)	30,1	31,6	36,4	31,5	27,1	33,1		
	(Yabancı K.- Banka K) / Aktif (%)	38,9	40,1	32,2	39,4	40,8	38,5		
	Maddi Duran Varlıklar/Aktif (%)	40,0	25,4	38,0	25,9	38,6	26,5		
Faaliyet	Stok Devir Hızı (Kez/Yıl)	3,0	3,9	2,8	3,9	3,5	4,0		
	Alacak Devir Hızı (Kez/Yıl)	6,4	4,3	6,2	4,2	5,4	4,0		
Karlılık	Net Kar/ Aktif (%)	(0,7)	4,4	12,7	2,8	4,2	4,0		
	Net Kar / Net Satışlar (%)	(0,7)	5,0	11,9	3,2	5,1	4,8		
	Faiz Giderleri / Net Satışlar (%)	3,9	4,8	8,6	7,3	3,8	4,1		

Kaynak: Girişimci Bilgi sistemi (GBS)

78.8.7 Üniversite - Sanayi İşbirliği

İldeki tek üniversite olan Karabük Üniversitesi 2007 yılında kurulmuş olup Times Higher Education (THE) 2020 yılı için yayımladığı dünyanın en iyi üniversiteleri sıralamasında “Dünyanın en iyi 1000 üniversitesi” arasına girmeyi başarmıştır. Bu başarının yanı sıra demir çelik sektörünün lokomotif olduğu bir ilde üniversite bünyesinde Demir Çelik Enstitüsü’nün yer alması ve Malzeme Araştırma Geliştirme Merkezi’nin bulunması, Karabük Organize Sanayi Bölgesi içerisinde Meslek Yüksekokulu’nun yer alması, üniversite içerisinde yer alan Teknoloji Geliştirme Bölgesi, ilde yer alan

işletmeler ile yapılan anlaşmalar sonucu öğrencilerin işletmelerde staj yapabilmeleri ve akademisyenler tarafından ilde faaliyet gösteren firmaların ziyaret edilmesi üniversite sanayi işbirliğine yönelik başlıca çalışmalar olup işbirliğinin daha etkin ve verimli olmasına yönelik çalışmalar ise devam etmektedir.

78.8.8 Ar-Ge ve Ürün Geliştirme

İlimizde demir çelik sektöründe faaliyet gösteren bir Ar-Ge merkezi, tekstil sektöründe faaliyet gösteren bir tasarım merkezi ve bir Teknoloji Geliştirme Bölgesi yer almaktadır. Teknoloji geliştirme bölgesinde yazılım, elektronik, enerji, geri dönüşüm ve mühendislik/mimarlık faaliyeti alanlarında girişimciler çalışmalarına devam etmektedir.

78.8.9 Pazar ve Rekabet Sorunları

Pazar ve rekabet konusunda güçlü yönler nitelikli işgücünün varlığı, anakentlere yakınlık, ithalat ve ihracata ulaşım imkânlarının uygun olması, hammaddeye yakınlık, üniversite teknik bilgi desteğinin olması olarak sıralanırken zayıf yönler ortaklık kültürünün oluşmaması, sermaye birikiminin bir araya getirilememesi, enerji maliyeti, komşu illerdeki teşvik uygulamaları, Ar-Ge çalışmalarının eksikliği olarak düşünülmektedir.